

**Qazi atası rəsmi
qurumlardan
şikayətçidir**

“Əhmədzadə klani” zarərsizləşdirilir?

Musa Şəkiliyevdən sonra
Mübariz Əhmədzadənin də
həbs olunacağı iddia edilir

3

LAYİHƏ

**“Uşağın üç valideyni var:
ata, ana və ata-ananın münasibəti”**

Solmaz Şükürova: “Uşağın atayla bağı
qırıldığı zaman Allahla bağı da qırılır”

11

LAYİHƏ

**“Biz müəllimləri
universitetdən məzun
olarkən itiririk”**

Qoşqar Məhərrəmli: “Təhsildəki
problemi həll etmək üçün əvvəlcə
universitetləri islah etməliyik”

5

20 yaşlı Xəyal Nağıyevin qətlinin pərdəarxası

Əbülfət Nağıyev oğlunu qətlə yetirən 16 yaşlı
Elcanın cəzasız qalacağından narahatdır...

2024-cü il oktyabrın 2-də, səhər saatlarında pay-
taxtın Sabunçu rayonunun Ramana qəsəbəsi əra-
zində dəhşətli qətl hadisəsi törədilir. Belə ki,
2004-cü il təvəllüdlü Nağıyev Xəyal Əbülfət oğlu-
nun kəsici alətlə qətlə yetirilməsi barədə poli-
sə məlumat daxil olur...

6

“Bu, bizə qarşı hörmətsizlikdir”

Xaricdə təhsil alan tələbələr
TKTA-nın qərarına etiraz edir

Xaricdə təhsil alan bir qrup tələbə tərəfindən “Hür-
riyyət”in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub.
Tələbələr Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyinin
(TKTA) qərarına etiraz edirlər: “Biz, xaricdə təhsil
alan bir çox tələbə, qarşılaşdığımız ciddi bir
problem barədə diqqətinizi çəkmək istəyirik...”

7

GÜNÜN NƏBZİ

Aktual

**Hamımızın
azadlığı
uğrunda
vuruşan
Ukrayna!**

Və yaxud dünyanın hazırkı global
problemlərinin həllində Ukrayna
məsələsinin yeri

8-9

Cəmiyyət

**ADP hakimiyyəti siyasi
məhbusları azad etməyə çağırır**

Partiya gənclərə qarşı zorakılıq
göstərən polis əməkdaşları ilə bağlı
da nazirə müraciət edib

4

Xəbər

**Qarabağ qazisi rəsmi
qurumları ittiham edir**

Şahin Quliyev deyir ki, onun Türkiyədə
müalicə olunmasına şərait yaranmır...

2

Fakt

**ANAMA-da əxlaqsız videolar
yayan xadiməni kim müdafiə edir?**

Ağdamda yerləşən ANAMA Mobil bazasının
bir qrup işisi rəhbərliyə etiraz edir...

12

Toplum

Qadına qarşı zorkılıq...

Unutmayaq ki, qadını azad olmayan
cəmiyyət məhvə məhkumdur

7

Eskobarın aylıq 20 milyon maaşı olan kokain pilotu

Tirso Dominqes: "Həmişə köynəyimin rənginə görə maşın gətirərdilər"

Pablo Eskobarın kokain kartelində əsas rol oynamış pilot "TJ" kod adlı Tirso Dominqes ilk dəfə çox sirlərə işıq salıb. O, Eskobarın pilotu olduğu vaxtlarda yaşadığı "gözqamaşdırıcı" həyatından - ayda 20 milyon dollar maaş almasından, 30 "Lamborghini"-nin olmasından və qaçış planlarından danışır.

Hürriyyət.az xəbər verir ki, pilotun etirafı "The Guardian" qələmə alıb.

Dominqes bildirib ki, 1988-ci ildə Floridadakı malikanəsində həbs olunduqdan sonra əvvəlcə Eskobarın təklifini rədd edib, lakin ayda 20 milyon dollarlıq cazibədar təklifə qarşı dura bilməyib.

"Cocaine Air" adlı podkast seriyasında keçmişini danışan Dominqes etiraf edib ki, rəqib kartellərdə işləyərkən əvvəlcə ayda 4 milyon dollar qazanmış və "Eskobarı ciddi qəbul etməyib". Lakin Eskobarın ona hər uçuşa 5 milyon dollar təklif etməsi ilə ayda 20 milyon dollar qazanmağa başlayıb.

Dominqes deyir ki, ona həmişə geydiyi köynəyin rənginə görə maşın gətirmişlər. 30 "Lamborghini", malikanə, telefon şirkəti, şəxsi təyyarə və qayıq şirkəti, ekzotik avtomobil salonuna sahib olan keçmiş pilot hətta dağ aslanı saxladığını da deyib. Atasının ölümündən sonra narkotik biznesinə məcbur edildiyini ifadə edən Dominqes söyləyir ki, Eskobarla işbirliyinə əvvəlcə marixuana

liyyatları ilə Eskobarın diqqətini çəkən Dominqes daha sonra sifir onun üçün çalışıb. Amma pilotun zəhməthaqqını Eskobar nəqd pul əvəzinə, kokainlə ödəməyə başlayıb. Beləliklə, Dominqes təkcə pilot deyil, həm də narkotik dileri, çirkli pulları yuyan və investor olub.

Dominqesin "yüksəlişi" 1988-ci ilin bir səhəri FTB əməliyyatı ilə sona çatıb. Dominqes və onun malikanəsinə basqın zamanı saxlanılan 12

1991-ci ildə günahını boyuna alan Dominqes 13 il həbs cəzasına məhkum edilib. O, həbsxanada olarkən vertolyot alıb qaçmağa cəhd etdiyinə görə də iki il təkamüllüq həbs cəzasına məhkum edilib.

İndi 73 yaşında olan Dominqes cəzasına çatdığını və indi "qanuni sahibkar" olmaq istədiyini deyir.

"Uğursuzluq vəz keçdiyiniz andır", - deyən Dominqes bundan sonra həyatında yeni səhifə açmaq istəyir.

daşımaqla başlayıb, daha sonra etdiyi bir səhv üzündən təhdid edildikdən sonra kokain daşınmasına keçib.

"Mən narkotiki dəstəkləmirəm. Mən heç vaxt narkotik istifadə etməmişəm. Mən dələduzluğun qurbanı olmuşam", - Dominqes deyir. Uğurlu əmə-

nəfərlik komandası beş tonluq narkotik daşımaqla günahkar biliniblər. Üstəlik, dəyəri milyonlarla dollar olan avtomobil və təyyarələr ələ keçirilib.

Zelenskiyə qarşı sui-qəsd cəhdi

Ukrayna prezidentini Polşada öldürmək istədilər

Rusiya öz agentləri vasitəsilə bir neçə dəfə Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenskiyə qarşı sui-qəsd cəhd edib. Bunlardan biri Polşanın Jeşuv şəhərində baş verib.

Bunu Ukrayna Təhlükəsizlik Xidmətinin (SBU) rəhbəri Vasili Malyuk jurnalistlə görüşü zamanı deyib. Onun sözlərinə görə, Polşa Daxili Təhlükəsizlik Agentliyi (ISA) sui-qəsdin qarşısını almağa kömək edib.

Onun dediyinə görə, sui-qəsd təqəüddə olan polşalı hərbi həyata keçirməli idi.

SBU rəhbəri əlavə edib ki, Rusiya agentləri olan bu şəxs Zelenskiyə sui-qəsd cəhdinin iki

variantını nəzərdən keçirib: "FPV pilotsuz uçuş aparatı və ya snayper kompleksindən istifadə etməklə. Lakin sonda rus agentinin planları alt-üst olub və o, SBU və Polşa xüsusi xidmət orqanları tərəfindən saxlanılıb". Bu, Ukrayna Prezidentini öldürmək üçün yeganə cəhd deyil.

Malukun dediyinə görə, digər sui-qəsd Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin polkovniki təşkil edib. Onlar Zelenskiyə sui-qəsd məhz Prezident Aparatının ərazisində həyata keçirmək istəyirdilər: "Bizim tərəfimizdən bu, çox çətin iş idi. Biz bununla demək olar ki, iki il yaxın idi, əslində müharibə başlayandan məşğul idik. Biz bu qruplaşmaya nüfuz etmək üçün güclü keş-

fiyyət və texniki iş aparmışdıq. Onlar prezidentə sui-qəsd cəhdindən əlavə, məlumat toplayıb, ötürürdülər".

Malyukun dediyinə görə, həmin qrup həm də Ukrayna Hərbi Kəşfiyyatının başçısı Kirill Budanovu və Malyukun özünü öldürməyə hazırlamışdır.

Əyləncə səhifəsi

İtaliyadan rus milyarderlərə zərbə

2.5 milyardlıq müəllərli həbs edilib

Rusiyanın Ukraynaya qarşı genişmiqyaslı işğalçılıq müharibəsi başlayandan sonra İtaliya hakimiyyəti rus oliqarxlarının təxminən 2,3 milyard avro (2,64 milyard dollar) dəyərində aktivlərini dondurub.

"Reuters"-in yazdığına görə, sonuncu müsadirə faktı iyunun əvvəlində baş verib.

Qeyd olunur ki, İtaliya Avropa İttifaqının Rusiya və onun tərəfdarlarına qarşı sanksiyaları çərçivəsində rusiyalı oliqarxların xüsusilə bank hesablarını, dəbdəbəli villalarını, yaxtalarını və avtomobillərini həbs edib. 2023-cü ilin iyun ayının sonuna belə aktivlərin ümumi dəyəri 2,5 milyard dollar təşkil edib.

2024-cü ilin dekabrında İtaliya hakimiyyəti Rusiyanın təxminən 280 milyon avro (321 milyon dollar) dəyərində aktivlərini dondurdu. Agentlik bunun əvvəlki ilə müqayisədə 44 milyon avro (50,45 milyon dollar) çox olduğunu vurğulayıb.

Həmçinin iyunun əvvəlində İtaliya vergi polisi İranın Rusiyanın Ukraynaya qarşı müharibəyə hərbi dəstəyini əsas gətirərək Milanda yerləşən "Irital Shipping Lines" İran şirkətinin 1 milyon avrodan (1,15 milyon dollar) çox dəyəri olan iki müəllərli həbs edib.

Xatırladaq ki, İtaliyanın həbs qoyduğu müəllərli arasında Kreml təbliğatçısı Vladimir Solovyovun villası da var.

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

"Hürriyyət" qəzetinin internet unvanı:

Hürriyyət.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik

Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində

yığılıb səhifələrini və "Futbol+ servis"

mətbəəsində çap edilib.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Qazini aldadıb, mağazasını sökdülər...

İcra başçısı gündəlik çörəkpulu qazanmaq üçün yer vermişdi, rəhbər şəxslər mane oldular

Lerik rayon sakini Nuriyev Əlibala Təzəxan oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, icra nümayəndələri oğlunu aldadaraq, obyektini söküblər:

"Mən, Nuriyev Əlibala Təzəxan oğlu, 3 övladım var. Hazırda 3-cü övladım müddətdən artıq hərbi xidmətdədir.

İkinci övladım Nurili Elsever Alibala oğlu 2020-ci il sentyabrın 30-da könüllü olaraq Lerik rayon Hərbi Komissarlığından hərbi xidmətə yola salındı. Mühərribədən qayıdandan sonra - 2021-ci ildə Xəzər rayon İcra Hakimiyyəti başçısının qəbulunda olarkən, bizim xahişimizlə oğluma Binə qəsəbəsində, "Mehriban Qonşular" adlanan yerdə, Şəhidlər bulağının qabağında bir balaca meyvə-tərəvəz dükanı açmaq üçün yer vermişdi. Oğlumun özünün də 2 uşağı var.

2025-ci ildə, yeni 20-25 gün bundan qabaq, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev zavodun açılışı ilə əlaqədar Binə qəsəbəsinə gələcəkdə. İcra Hakimiyyətinin işçiləri bildirdilər ki, sizin o dükanınızın görünüşü yaxşı deyil, sökülməlidir. Dedilər ki, söküb, yerində yenisini tikəcəyik. Hətta dəqiqliklə bildirdilər ki, cənab Prezident qayıdandan sonra tikiyi üçün başlanılacaq.

Prezident gedəndən sonra Binə qəsəbəsinin icra nümayəndəsi Ərəstun adlı şəxs həmin əraziyə iki-üç ağac ekdi. Bu, bizi aldadıb, icra başçısının verdiyi yeri mənimsəmək deyilmi?!

Məsələ ilə bağlı Xəzər rayon İcra Hakimiyyətinə getdim. Ərəstun orada mənə imkan vermədi ki, başçının qəbuluna girim. Oradakı polisler də mənə dedilər ki, siz gedin Ərəstunla razılaşın...

Oğlum Elsever də bildirdi ki, siz mənim çörək ağacımı əlimdən aldınız. Amma yenisinin tikilməsi ilə bağlı bizə söz vermişdiniz. O isə deyir ki, sən get, həyatında balaca bir köşk düzəlt, çörək pulunu qazan.

Bəs bizim ora çəkdiyimiz əziyyət, xərclədiyimiz pulları kim verəcək? Bizə 7-8 min manat ziyan vurulub.

Bir övladım müddətdən artıq hərbi xidmətdədir, biri isə ikinci qrup əlildir, psixi durumu da yerində deyil. Yeni bəzi problemlərimiz də var. Düzüldü, o problemlər bizim şəxsi işimizdir, amma ən azından qazinin evini dolandırmasına mane olmamalı idilər...

Oğlum Elsever dəfələrlə intihara əl atmış uşaqdı. Mən oğlumu itirmək istəmirəm. Zərər verilən şəxs qazidir.

Yenidən icra başçısının qəbuluna girməyə çalışacam. Amma buna imkan vermirlər...

Hesab edirəm ki, şikayətim işıqlandırılarsa, Prezidentimiz də olanlardan xəbərdar olar. O, dəfələrlə deyib ki, qaziyə hörmət olunsun. Bu qazinin də valideyni mənəm. Mən bütün borca, kreditə düşürəm ki, bu uşaq yaşasın, onu yaşadıram. Arxasınca düşmüşəm, narahatam ki, bir səhv addım atar, özünə qəsd edər. Başını aşağı salıb az-çox ruzisini qazanırdı. İmkan vermədilər. Prezidentin adından istifadə edib, oğluma aid olan balaca bir mağazanı dağıtdılar.

Sizin sayt vasitəsilə icra başçısından da xahiş edirəm ki, bizi qəbul etsin".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları çəkilən qurumun və şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Qarabağ qazisi rəsmi qurumları ittiham edir

Şahin Quliyev deyir ki, onun Türkiyədə müalicə olunmasına şərait yaradılmır, amma...

Füzuli rayon sakini, 44 günlük Vətən Mühərribəsi qazisi Quliyev Şahin Famiq oğlu tərəfindən "Hurriyyet" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Rəsmi qurumlardan şikayət edən Şahin Quliyev deyir ki, onun Türkiyədə yenidən müalicə olunmasına şərait yaradılmır:

vədlər verdi.

Mən Vətənim üçün yarımcan olmuşam. Canımı vermişəm. Yendə də Vətənim üçün döyüşməyə hazıram.

Biz xəstəxanada olan zaman cənab Prezidentin özü şəxsən maraqlanıb və tapşırıq verib ki, qazilərin qeydində qalınsın. Lakin bəzi qurumlar Prezidentin sözünü yerinə yetirmir.

Səhhətimlə bağlı səlahiyyət

"Mən, Quliyev Şahin Famiq oğlu, Füzuli rayonu, N sayılı hərbi hissədə müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətdə tankçı vəzifəsində olmuşam. 44 günlük Vətən Mühərribəsinin 2-ci qrup qazisiyəm. Döyüşlərə tankçı, mexanik, sürücü olaraq qatılmışam.

2020-ci il, oktyabr ayının 20-də düşmən tərəfindən atılan atəş nəticəsində tankın içərisində diri-diri yanıbmışam. 4 ay Azərbaycanda xəstəxanalarda qalmışam. Vəziyyətim çox ağır olduğundan Türkiyəyə göndərilmişəm və 8 ay da orada müalicə olunmuşam.

Başım yanıb, qulaqlarım yoxdur. Qulağımın birinin pərdəsi partlayıb. Bədənimdə də yanıqlar var. 6-7 ay dəfələrlə bağırsaq əməliyyatı olunmuşam.

2021-ci ilin oktyabr ayının 14-də məni Türkiyədən Azərbaycana göndərdilər. 3-4 ay sonra yenidən qayıdıb əməliyyat olunacağım. Vaxt çatdıqda, dəfələrlə aidiyyəti qurumlara müraciət etdim. Lakin müsbət cavab ala bilmədim. "YAŞAT" Fondu bildirdi ki, vəsait yoxdur.

İcra başçısı da laqeyd yanaşır. Qəbul edəndə də yalan

yətli qurumlardan kömək istəyirəm. Xahiş edirəm, müraciətim cavabsız qoymasınlar".

Məsələ ilə bağlı "YAŞAT" Fondunun İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə Hurriyyet.az

saytına bildirdilər ki, Vətən mühərribəsi əli Quliyev Şahin Famiq oğlunun "YAŞAT" Fonduna məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqaməti üzrə daxil olan müraciətinə əsasən 26 dekabr 2022-ci il tarixində bank hesabına 2500 AZN vəsait köçürülmüşdür:

"Eyni zamanda, müalicə və psixoloji dəstək xərclərinin ödənilməsi istiqaməti üzrə vətəndaşın həm ölkə daxilində, həm də ölkə xaricində müali-

cəsi aparılmışdır ki, ümumilikdə 97 151 AZN məbləğində dəstək göstərilmişdir.

Vətəndaş 14.10.2021-ci il tarixində Türkiyə Respublikasından qayıtdıqdan sonra "YAŞAT" Fondunun 8110 Çağrı Mərkəzinə zəng edərək təkrarən müayinəyə getməsi barədə xarici həkim göstərişinin olduğunu və getmək istə-

nidən Türkiyə Respublikasına müalicə üçün getmək istədiyini bildirmişdir. Vətəndaşın "YAŞAT" Fondunun vəsaiti hesabına yaralılardan müvafiq xarici dövlətdə müalicələrinin aparılması təqdim olunmuş həkim rəylərinə, ağırlıq dərəcəsinə və növbəlilik prinsipinə əsasən həyata keçirilməsi barədə müvafiq izah verilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən, bütün əhali sığorta olunan hesab edilir və xidmətlər zərfinə nəzərdə tutulmuş tibbi xidmətlərdən yararlanmaq hüququna malikdirlər. Bu səbəblə də Fondun əhatə dairəsinə daxil olan şəxslərin də müalicə məsələləri ilə əlaqədar ərazi üzrə tibb müəssisəsinə müraciət etmələri tövsiyə olunur (Çağrı mərkəzi 1542). Fond tərəfindən yalnız İcbari Tibbi Sığorta çərçivəsində təmin olunmayan tibbi xidmətlər ilə (stomatoloji xidmətlər istisna olunmaqla) bağlı müraciətlərə baxılır.

Vətəndaş "YAŞAT" Fonduna dərman vasitələri ilə təminat və İTS-in xidmətlər zərfinə daxil olmayan tibbi xidmətlər üzrə müvafiq sənədlərini təqdim etməklə Fondun 8110 Çağrı Mərkəzi vasitəsilə, yaxud yashat.gov.az elektron portalı üzərindən müraciət edə bilər".

Jalə FAMILQIZI

Qazi atası rəsmi qurumlardan şikayətçidir

"Oğlum 44 günlük Vətən Mühərribəsində yaralansa da, nə əlillik, nə də veteran statusu verilmir"

Tovuz rayon, Aşağı Quşçu kənd sakini Tağıyev Əbülfət Fəxrəddin oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, oğlu Tağıyev Fəxrəddin Əbülfət oğlu 44 günlük Vətən Mühərribəsində iştirak etsə də, heç bir status verilməyib:

"Mən, Tağıyev Əbülfət Fəxrəddin oğlu, yazaraq bildirirəm ki, oğlum Tağıyev Fəxrəddin Əbülfət oğlu 44 günlük Vətən Mühərribəsinin iştirakçısı olub. Savaşda döş qəfəsindən qəlpə yarası və kəllə-beyin travması alıb. Bununla belə, oğluma nə veteran statusu, nə də əlillik dərəcəsi verilməyib.

Oğlum torpağından ötrü canını verməyə hazır olub. Mühərribə olsa, yenə

də getməyə hazırdır. Amma ona qarşı rəsmi qurumlar tərəfindən biganəlik var.

Fəxrəddinin hələ də dözülməz ağrıları olur. İş qabiliyyətini itirib. Bu qədər haqsızlıq olmaz, axı. Xəstəliyi olmayan adamlar pul verib əlillik düzəldir, mən xəstə uşağıma əlillik dərəcəsi ala bilmirəm. Səlahiyyətli qurumlardan xahiş edirəm ki, mühərribə iştirakçılarının haq-

larının yeyilməsinə imkan verməyin".

Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə "Hurriyyet"-ə bildirilib ki, Tovuz rayon sakini 2002-ci il təvəllüdlü Tağıyev Fəxrəddin Əbülfət oğlunun əlilliyinin qiymətləndirilməsi ilə bağlı son 2 il ərzində tibb müəssisəsi tərəfindən heç bir forma 88 göndərişi rəsmiləşdirilməyib:

"Belə olan halda isə əlilliyin qiymətləndirilməsi mümkün olmur.

Bunun üçün vətəndaş qeydiyyat üzrə tibb müəssisəsinə yaxınlaşmalıdır. Tibb müəssisəsi tərəfindən şəxsə bağlı yeni forma-88 sənədi rəsmiləşdirildikdən sonra onun əlilliyi qanunvericiliyə uyğun olaraq təkrar qiymətləndirilə bilər".

Jalə FAMILQIZI

“Əhmədzadə klani” zərərsizləşdirilir?

Musa Şəkiliyevdən sonra Mübariz Əhmədzadənin də həbs olunacağı iddia edilir

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin keçirdiyi əməliyyat nəticəsində Qax Rayon İcra Hakimiyyətinin sabiq başçısı Musa Şəkiliyevin saxlanılması, ardınca da Səbail Rayon Məhkəməsinin Musa Şəkiliyev barəsində 4 ay müddətinə həbs qətimkan tədbiri seçməsi belə qənaət yaradır ki, “Əhmədzadə klani”nin zərərsizləşdirilməsinə başlanılıb.

Məlumat üçün bildirək ki, Musa Şəkiliyev qulluq mövqeyindən istifadə etməklə xüsusilə külli miqdarda dövlət əmlakını mənimsəmə cinayətində ittiham olunur. DTX-nın apardığı istintaq çərçivəsində onun vəzifədə olduğu dövrdə yol verdiyi qanun pozuntuları araşdırılır.

Musa Şəkiliyevin 12 aprel 2010-cu ildən 20 iyun 2025-ci ilə qədər, yəni 15 il 2 ay 8 gün rəhbərlik etdiyini nəzərə alanda, DTX-nın apardığı istintaqın çox ciddi məsələlərin üzərinə işıq salacağı gözlənilir. Üstəlik, Musa Şəkiliyevdən öncə, 27 dekabr 2007-ci ildən 1 sentyabr 2009-cu ilədək Qax Rayon İcra Hakimiyyətinə onun xalası oğlu Mübariz Əhmədzadənin rəhbərlik etdiyini də əlavə edəndə, istintaqın əlləri hazırda Zaqatala Rayonu İcra Hakimiyyətinin başçısı olan M.Əhmədzadəyə qədər uzana bilər.

Hətta Zaqatala rayonundakı mənbələrdə əldə etdiyimiz məlumata görə, Mübariz Əhmədzadə xalası oğlu Musa Şəkiliyevin həb-

sindən sonra təxminən iki gün həbs olunacağını gözləyib. Lakin hansısa səbəbdən hələlik həbs edilməyib. Bununla belə, məlumatlı mənbə Mübariz Əhmədzadənin və ya onun oğlu Çoşqun Əhmədzadənin də həbs olunaca-

ğını iddia edir.

Xatırladaq ki, Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sabiq sədri Əhməd Əhmədzadənin kiçik qardaşı olan Mübariz Əhmədzadə 27 dekabr 2007-ci ildən 1 sentyabr 2009-cu ilədək Qax Rayon İcra Hakimiyyətinə, ondan sonra isə Zaqatala Rayonu İcra Hakimiyyətinə rəhbərlik edir.

Əhməd Əhmədzadə 1993-2004-cü illərdə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti yanında Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Komitəsinin sədri, 2004-2006-cı illərdə Kənd Təsərrüfatı Nazirinin birinci müavini, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Agentliyinin baş direktoru, 2006-2021-ci illərdə Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyə-

yətinin sədri olub.

Mübariz Əhmədzadənin oğlu Çoşqun Əhmədzadə Avtəneqliyyat Gömrük İdarəsində rəis müavini, Bakı Baş Gömrük İdarəsi rəisinin birinci müavini və Sumqayıt Gömrük İdarəsinin rəisi olub. Çoşqun Əhmədzadə həm də Dövlət Gömrük Komitəsinin keçmiş sədri Səfər Mehdiyevə yaxın kadr hesab olunur. Gömrük orqanlarında belə yüksək vəzifələr tutması da bununla izah olunur. İddiaya görə, Çoşqun Əhmədzadənin yüksək vəzifələrə təyin olunması Səfər Mehdiyevin Zaqatala rayonunun icra başçısı Mübariz Əhmədzadə ilə yaxın münasibətləri əsas rol oynayıb. Mənbə deyir ki, Səfər Mehdiyevin Zaqatala rayon icra başçısı ilə birgə biznesləri də olub.

Bu iddianın nə qədər həqiqəti əks etdirdiyini söyləmək çox çətinidir. Ancaq “Əhmədzadə klani”nin çox böyük sərvət sahibi olması yenilik deyil. Əhməd Əhmədzadənin oğlu Cuma Əhmədzadənin Böyük Britaniya, Avropa, Türkiyə və Rusiya ilə yanaşı, Azərbaycanda da böyük biznesləri var. Mübariz Əhmədzadənin özünün və oğlu Çoşqun Əhmədzadənin də böyük biznesi var. O cümlədən,

DTX-nin həbs etdiyi Musa Şəkiliyevin də Avropa, Rusiya və Azərbaycanda ailə üzvləri tərəfindən idarə olunan biznesinin olduğu haqda çoxsaylı məlumatlar.

Bütün bu məlumatları araşdırmağa çalışacağıq. Hələlik isə qeyd edək ki, “Əhmədzadə klani”nin sərvətinin həcmnin bir neçə milyard manat olduğu haqqında iddia çox da əsassız görünür.

Musa Şəkiliyevin həbsindən sonra hər kəsi “Əhmədzadə klani”nin zərərsizləşdirilməsinin səbəbləri düşündürür. Bununla bağlı redaksiyamıza daxil olan bəzi məlumatları, eyni zamanda, “Əhmədzadə klani”nin digər üzvlərinin gələcək taleyi ilə bağlı səslənən iddiaları araşdırmağa çalışacağıq.

Arzuman LOĞMANOĞLU

100 milyona 140 əmlak satılıb

Osman Gündüz: “Həqiqətən də hərracda milyonlar dövr edirmiş”

Ədliyyə Nazirliyi son 6 ayda “Elektron Hərrac Portalı” (www.herrac.gov.az) vasitəsilə əldə olunan nəticələri açıqlayıb.

Hərrac prosesi rəqəmsallaşandan beri ümumi dəyəri 100 milyon manata yaxın olan 140 əmlak satılıb. Artıq 308 vətəndaş və şirkət bu imkandan yararlanıb.

Azərbaycan İnternet Forumunun (AİF) prezidenti Osman Gündüz bildirir ki, bu yenilik təkcə məhkəmə qərarlarının icrasını sürətləndirməyib, həm də vətəndaşlar üçün yeni imkanlar yaradıb: “Hər bir şəxs bu prosesdə iştirak edə bilər. Bunun üçün sadəcə qeydiyyatdan keçmək, şəxsi kabinet yaratmaq, 15 manat rüsum ödəmək və əmlakın dəyərinin kiçik bir hissəsi qədər beh qoymaq kifayətdir. Hərrac elektron şəkildə, açıq auksion formatında keçirilir. Beh isə sonradan geri qaytarılır”.

Ekspertin sözlərinə görə, əvvəllər bu proses kifayət qədər qapalı idi, nəticələr öncədən müəyyən olunurdu və ictimaiyyət bu satışlardan xəbərsiz qalırdı: “Şəffaflıq və hesabatlılıq demək olar ki, yox idi. Sadəcə vətəndaşların bu prosesdə iştirak edib uğur qazanması mümkün deyildi”.

O. Gündüz qeyd edib ki, indi isə hərrac elanlarına baxdıqda yüz minlərlə, hətta milyonlarla dəyəri olan əmlakların daha sərfəli qiymətə satışa çıxarıldığı görünür: “Düşünürəm ki, bu prosesi diqqətlə izləyən və iştirak edən şəxslər üçün xeyli uğur əldə etmək mümkündür. Bəzi dairələrdə deyilirdi ki, hərracın rəqəmsallaşmasının qarşısını almaq üçün nazir Fərid Əhmədova təzyiqlər göstərilməyə çalışılıb. Amma görünən odur ki, artıq bu sistem formalaşmış və uğurla işləyir”.

AİF prezidentinin sözlərinə görə, Ədliyyə Nazirliyi hər kəs üçün elçatən və şəffaf bir satış sistemi qurub. Qaydalara əsasən, hərracı sifariş edən icra məmuru, onun təmsil etdiyi qurumun əməkdaşları, hərrac təşkilatçısı, portalın operatoru və onların qohumları bu prosesdə iştirak edə bilməzlər.

“Bu, vətəndaşlar üçün həm maraqlı, həm də faydalı bir prosesdir. İştirakçılar bazar qiymətindən aşağı əmlak və nəqliyyat vasitələri əldə etməklə ya şəxsi ehtiyaclarını ödəyər, ya da bu əmlakı yenidən satışa çıxararaq gəlir əldə edə bilərlər”, - deyər Osman Gündüz əlavə edib.

Bəhruz Səmədova hökm oxundu

O, 15 il müddətə azadlıqdan məhrum edildi

Dövlətə xəyanətdə təqsirləndirilən Bəhruz Səmədovun barəsində Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX) başlanılmış cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Elnur Nuriyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxsə hökm oxunub. Hökmə əsasən, o, 15 il müddətə azadlıqdan məhrum edilib. Qeyd edək ki, Bəhruz Səmədov ötən ilin avqustun 21-də DTX-nin keçirdiyi əməliyyat-istintaq tədbirləri zamanı saxlanılıb. O, Ermənistan xüsusi xidmət orqanları ilə əməkdaşlıq etməkdə ittiham olunur. Ona Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 274-cü (dövlətə xəyanət) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

ADP hakimiyyəti siyasi məhbusları azad etməyə çağırdı

Partiya gənclərə qarşı zorakılıq göstərən polis əməkdaşları barəsində ölçü görülməsi ilə bağlı Daxili İşlər nazirinə də müraciət edib

Dünən ADP İdarə Heyətinin ölkə və beynəlxalq aləmdə baş verən ictimai-siyasi hadisələrə dair növbəti toplantısı keçirilib. Partiyanın mətbuat xidmətindən "Hürriyyət"ə verilən məlumata əsasən, toplantı iştirakçıları ilk növbədə İranla İsrail arasında davam edən və hər iki ölkədə ağır itkilərlə müşayiət olunan müharibənin region və dünya üçün doğurduğu təhlükədən narahat olduğunu bildirib.

Partiya yetkililəri Ukrayna ilə Rusiya arasında müharibənin acı nəticələrinin bitmədiyi, böyük həcmdə insan itkisinə, dağıntılara yol açdığı, Qəzzada humanitar fəlakətin yaşandığı, günahsız insan qanının axıldığını bir vaxtda Orta Şərqi hərbi təlatümə bürüyən İran-İsrail müharibəsinin təcə iştirakçı dövlətlər üçün deyil, bütün bəşəriyyət üçün ağır bir prosesin başlanğıcı kimi dəyərləndirib.

İdarə Heyəti İsrail tərəfindən başadılan bu qanlı müharibənin dayandırılması, yaranmış hərbi qarşıdurmanın danışıqlarla, diplomatik yolla həll edilməsi, üçüncü dövlətlərin müdaxiləsinin qarşısının alınması, beynəlxalq səviyyədə əldə edilən nüvə razılaşmalarına əməl edilməsi üçün dünya dövlətlərinin səylərinin birləşdirməsinin vacibliyini diqqətə çatdırıb və eyni zamanda hakimiyyəti güneyli soydaşlarımızın yerləşdiyi ərazilərə hava hücumlarını durdurmaq üçün İsrail yetkililərinə çağırışlar etməyə çağırıb.

İdarə Heyəti Ermənistan baş naziri N.Paşinyanın Ankara səfəri ətrafında da müzakirələr aparıb və bu səfərin Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin yoluna qoyulmasında, Cənubi Qafqazda sülhün və təhlükəsizliyin qorunmasında, Azərbaycanın sülh sazişi ilə bağlı irəli sürdüyü haqlı tələblərin gerçəkləşməsi və Ermənistanın bu şərtlər daxilində sülh sazişinə qoşulması ilə yeni bir eranın başlanmasına stümul olacağına inamını ifadə edib.

İdarə Heyəti ABŞ rəsmisinin Belarusa səfərindən sonra Lukaşenka hakimiyyətinə real müxalif olan həlledici fəqurların həbsdən azadlığa buraxılmasını təqdir edib və Azərbaycan hakimiyyətini də bu yöndə ədalətli mövqe sərgiləməyə, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində barələrində hökm çıxarılan "AbzasMedia" əməkdaşlarının və digər siyasi motivlərlə həbsdə olan şəxslərin azadlığa buraxılması üçün anoloji addımlar atmağa çağırıb.

İdarə Heyəti sosial mediada bir qrup azyaşlı gəncin gənclik ehtirasından və şıltaqlığından doğan səs-küylü hərə-kətinə görə polis zorakılığına, təhqir və təzyiqlərə məruz qalması ilə bağlı yayılan məlumatlardan narahat olduğunu bildirib və DİN rəhbəri V.Eyvazovu yeniyetmə uşaqların anlaşıqz hərə-kətidən sui-istifadə edib onlara qarşı zorakılıq göstərən polis əməkdaşları barəsində ölçü görməyə çağırıb.

İdarə Heyəti son vaxtlar Rusiyanın Altay vilayətində və türklər yaşayan digər əyalətlərdə qubernatorlar tərəfindən onların mülki hüquqlarının kobud şəkildə pozulması faktlarının çoxalması, erməni kökənli vətəndaşların pozucu hərə-kətlərinə göz yumulması hallarının ardıcıl xarakter almasından ciddi narahat olduğunu bildirib və hakimiyyət yetkililərini, həmçinin Türk Dövlətlər Təşkilatına daxil olan qardaş ölkə rəsmilərini baş verən etnik ayrı-seçkilik məsələsinə biganə qalmamağa çağırıb.

KƏNAN

Azərbaycanda referendumu hazırlıq

Naxçıvanın statusu dəyişdirilir, icra hakimiyyətləri ləğv olunur...

“Prezident İlham Əliyevin 2025-ci ili “Konstitusiyaya və Suverenlik İli” elan etməsi hüquqi və siyasi sistemdə dərin transformasiyanın başlanğıcıdır”. Bunu politoloq Zaur Məmmədov deyib.

Azərbaycanda Konstitusiyaya referendumunun keçiriləcəyini bildiren ekspertin sözlərinə görə, qarşıdakı dövrdə planlaşdırılan ümumxalq səsverməsi - referendum, yalnız texniki dəyişikliklər deyil, dövlətin suverenlik anlayışı, idarəetmə modeli və ərazi-inzibati arxitekturası üzrə strateji dönüşü nəzərdə tutur.

Zaur Məmmədov qeyd etdi ki, referendumun əsas fəlsəfəsi Azərbaycanın post-münaqişə dövründə yeni reallıqları nəzərə alaraq milli hüquqi sistemini xarici hüquq istinadlarından təmizləmək və tam suveren normativ bazaya keçməkdir: “Azərbaycanın 1995-ci ildə qəbul olunmuş Konstitusiyası sonrakı illərdə - 2002, 2009 və 2016-cı illərdə dəyişikliklərə uğrasa da, bu dəfə planlaşdırılan dəyişikliklər daha genişmiqyaslı və strateji olacaq. Bu dəyişikliklər dövlətin hüquqi sistemini müasirləşdirmək və suveren hüququ gücləndirmək məqsədi daşıyır”.

O bildirdi ki, Konstitusiyaya təklif olunan düzəlişlər 4 əsas faktora əsaslanır:

Post-münaqişə reallıqları - işğaldan azad edilən ərazilərin vahid hüquqi çərçivəyə inteqrasiyası;

Suverenlik anlayışının yenidən tərfi - beynəlxalq müqavilələrə istinadın azaldılması, milli hüququn əsas götürülməsi;

Rəqəmsal dövrün çağırışları - informasiya təhlükəsizliyi və rəqəmsal idarəetmə üçün hüquqi mexanizmlərin təkmilləşdirilməsi;

İdarəetmənin modernləşdirilməsi - Prezident və hökumət arasında səlahiyyət bölgüsünün çevikləşdirilməsi.

Zaur Məmmədov vurğulayıb ki, Konstitusiyanın 3-cü maddəsinə əsasən referendum xalqın birbaşa iradəsinə ifadə edən ali hüquqi vasitədir: “Bu baxımdan nəzərdə tutulan dəyişikliklərin referendum vasitəsilə həyata keçirilməsi dəyişikliklərə legitimlik qazandırır, eyni zamanda xalqın siyasi proseslərdə iştirakçılığını gücləndirir”.

Onun sözlərinə görə, dəyişikliklər yalnız dövlət idarəçiliyinə deyil, ictimai konsensusa, qərarverici mərkəzlərin legitimliyinə və vətəndaşlarla dövlət arasındakı etimada da ciddi təsir göstərəcək.

Politoloq diqqətə çatdırıb ki, Konstitusiyaya dəyişiklikləri çərçivəsində Naxçıvan Muxtar Respublika-

Zaur Məmmədov: “2025-ci ildə Azərbaycan Konstitusiyası və dövlət idarəetməsi üzrə yeni mərhələyə keçir”

sının statusunda ciddi dəyişikliklər baş verə bilər: “Çox böyük ehtimalla, “muxtar respublika” ifadəsi “vilayət” anlayışı ilə əvəz olunacaq. Bu, Naxçıvanın müstəqil qanunverici və icra strukturlarının - Ali Məclis və yerli hökumətinin funksiyalarının daralmasına səbəb olacaq”.

Məmmədov bildirib ki, yeni islahat paketi Naxçıvanda yerli icra orqanlarının rəhbərlərinin birbaşa Prezident tərəfindən təyin olunmasını nəzərdə tutur. Bu isə vahid idarəetmə modelinin formalaşması, ərazi idarəçiliyinin mərkəzləşdirilməsi və paralel strukturların aradan qaldırılması baxımından mühüm addım olacaq.

Zaur Məmmədov qeyd edib ki, 2025-ci ildə regional və yerli idarəetmə sistemində də köklü struktur islahatları planlaşdırılır. Onun sözlərinə görə, icra hakimiyyətləri sovet mirası kimi tarixə qovuşacaq və onların yerini koordinasiya əsaslı dövlət nümayəndəlikləri alacaq: “Bu dəyişiklik vahid hüquqi məkanın yaranması, idarəetmədə çevikliyin təmin olunması və hesabatlılıq prinsipinin gücləndirilməsi baxımından önəmlidir”.

Politoloq hesab edir ki, idarəet-

mə mexanizmlərinin mərkəzdən vahid şəkildə koordinasiya olunması institusional səmərəliliyi artıracaq, eyni zamanda regionlarda dövlət nəzarətini gücləndirəcək. O, deyib ki, konstitusional dəyişikliklər həm də dövlət-vətəndaş münasibətlərində yeni mərhələ yaradacaq.

“Hədəf yalnız struktur dəyişikliklər deyil. Bu, idarəetmədə şəffaflıq, vətəndaş mərkəzli yanaşma və qərarların çevik icrası ilə müşayiət olunan innovativ modelin tətbiqidir”.

O, əlavə edib ki, bu dəyişikliklər dövlətin strateji inkişaf xəritəsinə uyğun həyata keçirilir və uzunmüddətli dövr üçün hüquqi-inzibati sabitlik yaradacaq.

Zaur Məmmədov qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə aparılan bu konstitusional islahatlar, Azərbaycanın müasir çağırışlara uyğun idarəetmə sistemini formalaşdırmaq iradəsinin təzahürüdür: “Bu dəyişikliklər dövlətin suveren hüquqi bazasının gücləndirilməsi, milli idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və ictimai legitimliyin dərinləşdirilməsi baxımından fundamental əhəmiyyət daşıyır”.

KƏNAN

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Elmi-kütləvi, mədəni-maarif, təhsil proqramlarının hazırlanması

Azərbaycanda təhsil sahəsində bir sıra problemlərin olduğu danılmazdır. Bunun da obyektiv və subyektiv səbəbləri var. Söhbət ondan gedir ki, ölkəmiz müstəqillik qazandıqdan sonra Sovet təhsil sisteminə imtina etmək məcburiyyəti qarşısında qaldı. Azərbaycan Qərbi integrasiya xətti götürdüyündən, istər-istəməz təhsil sistemimizi də yeniləmək, inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsindən faydalanmaq zəruri meydana çıxırdı. Bunun üçün isə uzun illər lazım olduğundan, bu gün təhsil sahəsində müəyyən neqativlər meydana çıxır.

Amma bir sıra uğurlu təhsil modellərinin tətbiq olunduğu da ortadadır. Məsələn, artıq bir neçə ildir ki, ali məktəblərdə Bolonya sisteminin bizim təhsil sistemimizə uyğunlaşdırılması çalışılır. Bəs, bu sahədə nə dərəcədə uğurlu iş aparılır? Tətbiq olunan metodlar özünü doğruldurmu? Bu və digər suallara Təhsil məsələləri üzrə ekspert Qoşqar Məhərrəmli ilə söhbətimizdə cavab tapmağa çalışdıq:

- Bolonya sistemi ali təhsil sistemimizin beynəlxalq ali təhsil standartlarına uyğunlaşdırılması məqsədilə ölkəmizə gətirilmişdi. Bolonya sistemi universitetlərin bakalavr və magistr ixtisaslarının Avropadakı, dünyanın beynəlxalq səviyyəli universitetləri ilə daha da uyğunlaşa bilməsi, yeni diplomların tanınması, kreditlərin tanınması, tələbələrin mübadiləsi, müəllimlərin eyni zamanda mübadiləsi üçün başlanmışdı. İtaliyanın Bolonya şəhərində imzalanan bu müqavilə Azərbaycan da artıq 2000-ci illərin əvvəllərindən tətbiq olunmağa başlamışdı. Amma, düşünürəm ki, Azərbaycan bu prosese çox çəvik ayaq uydura bilmədi. Bir qisim universitetlərimiz kredit sisteminə, kreditli sisteme keçdi. Ali təhsil standartlarını, dərslərini, məzunluğunu digər universitetlərin müvafiq ixtisasları ilə ayaqlaşdırmağa çalışdı. Məsələn, bunlardan biri Xəzər Universitetidir. Amma digər bir çox universitetlərimiz bu dəyişiklik prosesinə, adaptasiya prosesinə tam da uyğunlaşa bilmədi. Yəni Bolonya sisteminin niyyəti, məqsədi yaxşı idi, sadəcə universitetlərin kadr potensialı uyğun gəlmədi ki, həmin dəyişiklikləri həyata keçirə, həmin transformasiyanı universitetdə bərqərar edə bilsin.

- *İstər təhsil ekspertləri, istər də valideynlər şagirdlərə verilən dərs yükünün ağırlığından şikayət edirlər. Maraqlıdır ki,*

“Biz müəllimləri universitetdən məzun olarkən itiririk”

Təhsil eksperti Qoşqar Məhərrəmli: “Təhsildəki problemi həll etmək üçün əvvəlcə müəllim hazırlığı ilə məşğul olan universitetləri islah etməliyik”

“Universitetlər islah olunduqdan sonra oradan gələn müəllimlər daha keyfiyyətli olacaq”

bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə, xüsusilə Avropa dövlətlərində məktəblilərin bu cür yüklənməsi qəti olaraq rədd edilir. Belə olduğu halda, bizim ölkəmizdə nə dərəcədə doğru yanaşma sərgilənir?

- Şagirdlərin ifrat dərəcədə yüklənməsi sadəcə məktəblə əlaqədar deyil, bu, bir tələb-təklif məsələsidir. Valideynlər də övladlarını bir-biri ilə yarışdırır. Övladları ilə fəxr etmək üçün onları sanki bir alət olaraq istifadə edir. Valideynlər müəllimləri yönləndirir və onların çox tapşırıq verməsini istəyir. Sınıfdə digərləri ilə müqayisə edir və hər zaman öz övladlarının digərlərindən üstün olmasını istəyir. Bu isə valideynlərin özünə də stressdir. Üstəlik, uşağın çiyinlərinə böyük yük düşür və müəllim üçün də bir stressdir. Ona görə də orta təhsil sistemimiz zəifdir. Bir də valideynlərin müəllimləri bu mənada yönləndirməsi prosesi daha da çətinləşdirir.

sınıfdən sonra isə özünə bir çıxır seçir, karyera ilə bağlı bir yol tutur. O, karyerasına uyğun fənləri götürür, sadəcə həmin fənlərlə məşğul olur. Yəni şagird artıq 9-cu sınıfdən etibarən özünə bir istiqamət müəyyən edir və həmin istiqamətə uyğun dərsləri götürür. Bütün dərsləri götürür, fundamental olaraq 8-9-cu sınıfdə qədər götürdüüyü dərslər artıq onun üçün bir mənada bünövrə təşkil edir. On dan sonra isə artıq ixtisaslaşmağa - hansı ixtisasa gedəcəksə, ona uyğun dərslər götürür. Belə olan halda şagirdlər yüklənməmiş olur.

Mən də təklif edirəm ki, ölkəmizdə belə olsun. Heç olmasa 11-ci siniflərdə sistem tamamilə dəyişməlidir və şagirdlər sadəcə ixtisasına uyğun 4-5 dərslər götürməlidir. Məktəbdə başqa dərslər olmalıdır.

- *Aparılan müşahidələr göstərir ki, elə orta məktəblərdə də bəzi yeni sistemlərin tətbiqi*

nəinki şagirdlər, o cümlədən müəllimlərin özləri tərəfindən də tam olaraq mənimsənilmir. Təsədüfi deyil ki, imtahanlardan keçən müəllimlərin böyük əksəriyyəti zəif nəticə toplamışdır. Belə vəziyyətdə çıxış yolunu nədə görürsünüz?

- Əvvəlcə qeyd etmək lazımdır ki, müəllimlərimizin əksəriyyəti sertifikatlaşdırma imtahanlarından keçdi. Yeni müəllimlər sertifikatlaşdırma imtahanından əksəriyyətlə keçirlər. Sadəcə, kəsilən müəllimlər də var. Bu, çox böyük bir hissə, çox böyük bir kütlə deyil, çoxluq deyil. Ona görə də, düşünürəm ki, müəllimlərin minimum tələblərə cavab verir. Amma məlumdur ki, minimum tələb verilən sualların 50%-dir. Yeni müəllimlərə öz fənni ilə, pedaqogika ilə bağlı verilən sualların 50%-ni cavablandırmaq sertifikatlaşdırma üçün kifayətdir. Bu, əslində yetərlidirmi? Əlbəttə ki, yox. Məsələn, Amerika-da sertifikatlaşdırmadan keçmək üçün 80% müsbət nəticə əldə olunmalıdır. 80%-i keçmədən siz sertifikatlaşdırma keçmiş sayılmırsınız. Deməli, müəllimlərin zəif nəticə toplaması artıq onların tam şəkildə öyrənmədə problemi olduğunu göstərir. Yeni uzun illərdir həmin fənni tədris etmələrinə baxmayaraq, ixtisasları ilə bağlı suallara cavab verə bilmirlərsə, pedaqogika ilə bağlı çox az sayda - 10 suala belə, cavab verə bilmirlərsə, artıq onların bu peşədə qalmamaları da-

- Etiraf etməliyik ki, tətbiq olunan yeni metodologiyalara, təhsil proqramına rəğmən, Azərbaycanda təhsilin inkişafı sahəsində arzuolunan səviyyəyə gəlib çatı bilməmişik. Sızca, bu, zamana bağlı məsələdir, yoxsa seçmələrimiz yanlışdır?

- Tətbiq olunan proqram bir mənada işin həlli deyil. Yəni o sadəcə mövcud, əvvəlki sovet proqramını təkmilləşdirmək üçün idi. Yeni proqram müəllimlərin sınıfdən, müəllimlərin təhsildən şagird yönümlü təhsilə keçid üçün idi. Biliklərə söykənir, şəxsiyyətə söykənir, görünür, əllə tutulan konkret təlim nəticələrinə istinad edir. Əlbəttə, bu təhsil yanaşması, bu kurikulum yeni yanaşma daha doğrudur, daha bəyəniləndir.

Amma təhsil niyə inkişaf etmir? Bunun cavabı kurikulumla bağlı deyil. Yeni kurikulum dəyişməyirdi də, sovet kurikulumu qalsaydı da, təhsil belə olacaqdı. Yeni “təhsil kurikulumu dəyişdiyi üçün vəziyyət belədir” yanaşması doğru olmaz. Kurikulumu dəyişdirmək təhsilin problemini həll etmir.

Biz ümumi təhsildəki problemi, təlim nəticələrindəki problemi bir mənada həll etmək üçün əvvəlcə müəllim hazırlığı ilə məşğul olan universitetləri islah etməliyik. Universitetlər islah olunduqdan sonra oradan gələn müəllimlər daha keyfiyyətli olacaq. Biz müəllimləri universitetdən məzun olarkən itiririk.

Eyni zamanda, çox keyfiyyətli müəllimlər dövlət təhsil müəssisələrinə meyil etmir. Çünki onlar düşünürlər ki, daha yaxşı şəraitli, daha peşəkar bir mühitdə işləyə bilərlər.

Dövlət müəssisəsində insanlar dəyər görmədiklərini hiss edirlər. Məktəb rəhbərliyi bəzən müəllimlərə dəyər vermir. Müəllimlər öz aralarında peşəkar münasibət qura bilmirlər. Məktəbdə onlar üçün sağlam, peşəkar mühit təşkil olunmur. Belə olduqda, müəllimlər dövlət müəssisəsində işləməyi seçmirlər. Bəzən onların iş vaxtlarına müdaxilə olunur, istirahət günlərində işə çağırılır və s. Bəzən də müəllimlərin özləri də sui-istifadə edirlər - məsələn, iş vaxtı olduğu halda məktəbdə olurlar, hazırlıqla məşğul olurlar və s. Yeni həm rəhbərlik, həm də müəllimlər tərəfindən vəzifə səlahiyyətləri pozulur.

Başqa bir böyük problem isə məktəblərin infrastrukturudur. Hələ də qazlaşdırma, internetləşdirmə prosesləri tam başa çatmayıb. Biz bu problemləri artıq çoxdan həll etmiş olmalı idik. Məktəb fiziki olaraq tam hazır olandan, müəllimlər peşəkar və motivasiyalı olandan sonra, artıq rəhbərlik məsələsinə keçmək olar. O zaman məktəb direktorlarının da seçimi, liderlik bacarıqları, idarəçilik qabiliyyətləri ön plana çıxacaq. Direktor da keyfiyyətli və peşəkar olarsa, sistem bü-töv şəkildə nəticə verəcək.

Ən önəmli başlanğıc isə ali təhsildən olmalıdır. Çünki təhsildə ən vacib aktor müəllimdir, müəllimi isə yetişdirən universitetdir. Universitetlərdəki problemlər həll olunsaydı, 5-10 il ərzində orta təhsildə də problemlər aradan qalxar.

“Hürriyyət”

“Qızım intihar etməyib, buna məcbur ediblər”

Paytaxt sakinindən
Baş prokurora müraciət

Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, M. Qasimov küçəsi, ev 2, mənzil 20 ünvanında yaşayan Alishova Mətanət Yahya qızı tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi saytımız vasitəsilə Baş prokuror Kamran Əliyevə müraciət edir:

“Hörmətli Kamran Əliyev!

Mən, Alishova Mətanət Yahya qızı, övladını itirmiş bir ana kimi Sizə müraciət edərim. Mənim qızım özünü öldürməyib, onu buna məcbur ediblər.

Diqqətinizə çatdırım ki, 2024-cü ildə qızım intihar dərəcəsinə çatdırılıb. Nəticə etibarilə onun ölümünə səbəb olan cinayət işinə dair Bakı şəhəri, Xətai rayon Prokurorluğunda səthi araşdırma aparılmış və cinayət işi iki müstəntiq tərəfindən ört-basdır edilmişdir. Odur ki, Xətai Rayon Prokurorluğunun qəbul etdiyi qərarlar qanunsuz olduğu üçün ləğv edilməlidir.

Cənab Baş prokuror!

Qızımın intihar etməsinə səbəb olan şəxslər hazırda azadlıqda gəzir, bu günə kimi həbs olunmayıblar. Əlimdə sübutlarım olduğu üçün, bunu tam əminliklə yazıram.

Dəfələrlə Sizə ərizə yazıb xahiş etmişəm ki, cinayət işi Xətai Rayon Prokurorluğundan alınıb, digər prokurorluğun istintaqına verilsin. Lakin əminəm ki, məktub Sizə çatdırılmayıb. Çünki Baş Prokurorluğun əməkdaşları şikayətləri veclərinə almır, sübutlara baxmırlar. Onlar gənc bir qızın ölümünü ört-basdır etmək istəyirlər.

Hörmətli Kamran Əliyev!

Xahiş edirəm, yalvarıram, müraciətimi cavabsız qoymayın. CM-125-ci maddəsi üzrə cinayət işi Xətai Rayon Prokurorluğundan alınıb, başqa prokurorluğa verilsin. Əlimdə olan sübutlara əsasən deyirəm ki, qızımı intihara sürükləyən var”.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

20 yaşlı Xəyal Nağıyevin qətlinin pərdəarxası

Əbülfət Nağıyev oğlunu qətlə yetirən 16 yaşlı Elcanın cəzasız qalacağından narahatdır...

2024-cü il oktyabrın 2-də, şəhər saatlarında paytaxtın Sabunçu rayonunun Ramana qəsəbəsi ərazisində dəhşətli qətl hadisəsi törədilir.

Belə ki, 2004-cü il təvəllüdlü Nağıyev Xəyal Əbülfət oğlunun kəsici alətlə qətlə yetirilməsi barədə polisə məlumat daxil olur. Polis əməkdaşlarının keçirdikləri tədbirlərlə cinayət əməlini törətməkdə şübhəli bilinən 2008-ci il təvəllüdlü Elcan Süleymanov müəyyən olunaraq saxlanılır.

Qətlə yetirilən Xəyal Nağıyevin yaxınları iddia edir ki, E.Süleymanov hadisəni törədənə iştirakçı olmaqla yanaşı, narkotik maddə də qəbul edibmiş. İndi isə yaşının az olması səbəbilə (16 yaş) ailəsi yüngül cəza ilə onu məsuliyyətdən kənarda saxlamağa çalışılır. Mərhumun atası Əbülfət Nağıyev deyir ki, ailənin maddi durumu zəif olduğundan vəkil tutmağa imkanları yoxdur. Qarşı tərəf isə pul gücünə Elcanı həbsdən yayındırmağa çalışır.

Məsələ ilə bağlı “Hürriyyət”ə müraciət edən Əbülfət Nağıyev deyir ki, Elcan Süleymanov məhkəmədə verdiyi ifadədə qətlə öncədən planlaşdırmadığını iddia edib. O, hər zaman üzərində meyvə doğurmaq məqsədilə bıçaq (mətbəx bıçağı) gəzdirdiyini və Xəyalı mübahisə zamanı onu həmin bıçaqla vurduğunu bildirib.

Lakin mərhumun yaxınları qətl hadisəsinin planlı olduğunu və bunu təsdiq edən kamera görüntülərini də aidiyyəti qurumlara təqdim etdiklərini bildirirlər.

Atası deyir ki, Xəyalın qətlindən 10 gün öncə tərəflər arasında mübahisə yaranıb. Belə ki, həmin vaxt Elcan və böyük qardaşı Feyruz içkili halda Xəyalın satıcı işlədiyi mağazaya gəlirlər. Böyük qardaşı alış-veriş edir, yekunda kassada olan Xəyal 50 qəpik əskik verir. “Ciblərində pul olsa da, deyir ki, yoxumdur. Xəyal da pulları olduğu üçün 50 qəpik ödəmələrini tələb edib. Deyib ki, mağaza mənim deyil, mən burda satıcıyam, pulunu qalanını da ödəyin. Bundan sonra qatilin böyük qardaşı cibindən bir neçə manat çıxarıb onun üzünə çırpır. Daha sonra isə Xəyalı şillə ilə vurur”, - deyən Əbülfət

Nağıyevin sözlərinə görə, bu zaman böyük oğlu hadisə yerinə - mağazaya gəlir. O, davanın qarşısını alır və tərəfləri barışdırır. Nəhayət, hər iki qardaş - Elcan və Feyruz mağazanı tərk edirlər.

10 gün sonra - qətl hadisəsi törədilən gün 16 yaşlı Elcan Süleymanov içkili halda yenidən mağazaya gəlir. Əbülfət Nağıyevin dediyinə görə, sonradan qanından analiz götürülən zaman Elcanın narkotik maddə istifadə etdiyi də aşkar olunub: “O, qətlə planlı şəkildə həyata keçirib. Kamera görüntülərindən də aydın olur ki, Xəyalın yanına girməzdən öncə bıçağı belinə qoyur və içəri daxil olur. Öncə ona əl uzadıb salam verir. Xəyal əlini tutanda, onu nalayiq sözlərlə söyməyə başlayır. Oğlum deyir ki, “ağıllı ol, içəridə qadınlar var, ayıbdır”. Bunu eşidəndə o, qayıdıb Xəyalın sifətinə bir şillə vurur. Sonra tutaşırlar və oğlum mağazada dava düşməsin deyə, onu bayıra çıxarıb uzaqlaşdırmaq istəyir. Bu zaman Elcan deyir ki, gəl, gedək qıraqda söhbət edək. Yəni qətl törətmək fikri olduğundan, Xəyalı kameradan uzağa aparmaq istəyir. Oğlum da kameranı göstərir, deyir ki, nə sözün varsa burada de. Xəyal belə deyəndə, Elçin bıçağı çıxarıb onun ürəyinə soxur. Məhkəmədə də deyir ki, mən bıçağı ürəyinə yox, ayağına soxacağdım, yanlışlıqla

ürəyinə girdi. Halbuki, kamera görüntüləri onun dediklərini inkar edir”.

Ən dəhşətli isə odur ki, Elcan qətl hadisəsinə törədikdən sonra əlində bıçaq, Xəyalın başı üzərində dayanaraq, kimsənin ona kömək etməsinə imkan vermir. Atası kamera görüntüləri əsasında bu hadisəni belə təsvir edir: “Elcan qətdən sonra bıçaq əlində qapının ağzında durur, Xəyal can verənə kimi heç kimi yaxınlaşmağa qoymur. Öldükdən sonra təkrar-təkrar qayıdaraq onu yerdə təpikləyir. Məhkəmədə isə deyir ki, guya kömək etməyə, həkimə aparmağa çalışıb. Amma videolardan da görünür ki, əksinə, heç kimi yaxına gəlməyə qoymur. Görür ki, Xəyal keçindi, çıxıb gedir. Ondan sonra mağazaya daxil olan bir nəfər Xəyalı yerdə can verən vəziyyətdə görür və onu qucağına alıb maşınına qoyaraq, xəstəxanaya aparır. Amma artıq o, dünyasını dəyişibmiş...”.

Mərhumun ailə üzvləri məhkəmənin gedişatından narazı olduqlarını bildirirlər. Onlar belə düşünürlər ki, Elcanın qətl hadisəsi törədənə 16 yaşlı olduğu üçün, onu yüngül cəza ilə məsuliyyətdən xilas etməyə çalışırlar.

Xatırladaq ki, hazırda sözügedən qətlə bağlı proses Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Leyla Məmmədova-Əsgərovanın sədrliyi ilə davam etdirilir. Mərhumun ailə üzvləri prosesin tam ədalətli şəkildə davam etdirilməsini və cinayətkarın layiqli cəzasını almasını istəyirlər.

Qətlə yetirilən Xəyalın atası Əbülfət Nağıyev ictimaiyyətə müraciətində onu da vurğulayıb ki, oğlunun qətlinə dair videogörüntülər məhkəmə tərəfindən qəbul edilmir. O, işə ədalətli baxılacağından, Elcanın “peşman olduğu və bıçaqladığı şəxsə kömək etdiyinə” dair yalanlarının, həmçinin 16 yaşının olmasının yüngülləşdirici hal kimi nəzərə alınacağından narahatdır.

Əbülfət Nağıyev müraciətində bildirib ki, tək istəyi prosesə düzgün və ədalətli baxılması, oğlunun qatilinin layiqli cəza almasıdır.

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini də dərc etməyə hazırıq.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması

Son dövrlər ölkədə qadına qarşı zorakılıq halları və qadın qətləri adi hal alıb. Yeni elə bir gün yoxdur ki, mediada qadın zorakılığı və qətləri ilə bağlı xəbərlərə rast gəlməyək. Bunun səbəbi qadının azad olmaması və kişidən asılı olmasıdır.

Yeni əsrlərdir nənə-babalarımızdan gələn "mental dəyərlər", "ailə dəyərləri" - "evin böyüyü kişidir, kişi nə deyirsə onun sözü qanundur", "qadın ərə gedirsə onun ər evindən yalnız meyiti gəlməlidir", "ər evində əzab, şiddət görsən də ailən üçün dözməlisən" kimi axmaq təfəkkürlər kişinin ailədə, cəmiyyətdə dominant mövqe tutmağına səbəb olmuş, qadını kişinin qulu halına gətirmiş və patriarxal cəmiyyət formalaşdırmışdır.

Yeni qadın dünyaya gözünü açan gündən qardaş, ata diqtəsi ilə oturub-durmali,

Qadına qarşı zorakılıq...

Unutmayaq ki, qadını azad olmayan cəmiyyət məhvə məhkumdur

şəxsi həyatı ümumiyyətlə olmamalı, geyiminə, addımlarına qeyrət və namus simvolu hesab olunan ata evində ata, qardaş, ailə qurduqda isə ər nəzarət etməlidir. Məhz bu səbəbdən də qadınlar ailə üzvləri, həyat yoldaşları tərəfindən şiddətə məruz qalır, öldürülür.

Təkcə bu ay ərzində 6 qadın qətlə yetirilib, 3 qadın isə bıçaqlanıb. Bunlar hələ mediada ictimailəşən rəqəmlərdir. Təəssüf ki, qadın zorakılığı və qətləri ilə bağlı dəqiq statistikə aparan müstəqil mənbələr yoxdur.

Halbuki, qadınlar anlamalıdırlar ki, o da kişi kimi azad doğulur və azad olmalıdır.

Kişi qadına diqtə edər, onun addımlarına nəzarət edə bilməz. Qadın qadın haqları aktivistlərinin vurğuladığı kimi qardaş qeyrəti, ata namusu, qaynana-qaynata, ər qulluqçusu deyil. Qadın atacağı addımlarla bağlı ailədə, cəmiyyətdə nəinki hər hansısa bir kişiyyə, ümumiyyətlə heç kəsə hesabat verməli deyil. Qadın mühafizəkar cəmiyyətin normalaşdırdığı kimi, mütləq şəkildə ailə qurmaq, uşaq dünyaya gətirmək vasitəsi deyil.

dən 2 dəfə böyük - 30-35 yaşlı kişilərlə evləndirilməsi, yeni erkən nigahlar adi hal alıb. Təbii ki, orta məktəbi bitirməyən bir qadın cahil olur, nə ailədə, nə cəmiyyətdə öz hüquqlarını bilmir və bir ömür ezilməyə məhkum edilir.

Qanunla erkən nigah cinayət olsa da, təəssüf ki, bəzi hallarda cəzasızlıq mühiti olduğu üçün bundan çəkinmirlər. Nəinki çəkinmək, hətta bu cür neqativ hallar mediada ictimailəşdiyi halda belə, ailələr ümumiyyətlə narahat olmur. Hətta narahat olmaq bir yana, ilin əvvəlində televiziya verilişlərinin birində erkən nigahla bağlı şikayətin ardınca rayona yollanan məşhur aparıcılardan biri və kanalın digər əməkdaşları oğlan evi və "bəy" tərəfindən hücuma məruz qalmış, kamerları sındırılmışdı. Bütün bunlar azmış kimi, ailə arxayınlıqla aparıcıya bildirmişdi ki, nə istəyirsiniz edin, bu "toy" baş tutacaq.

Qanunlar o dərəcədə sərtləşdirilməlidir ki, heç kim erkən nigaha, o cümlədən nəinki qadına qarşı zorakılıq, heç qadına səsinə belə yüksəltməyə cəsarət etməsin. Qanundan başqa, illərdir nənə-babalarımızın formalaşdırdığı "namus" və "qeyrət dağarcığı" "kişi" stereotipi darmadağın olmadığı, yeni qadın azad olmadığı müddətdə ölkəmizdə qadına qarşı zorakılıq halları və cinayətlər sona çatmayacaq. Üstəlik, nəinki sona çatmayacaq, hər keçən gün artmağa davam edəcək.

Bu baxımdan, qadınlar öz hüquqlarını bilməli, heç kəsin onun həyatına müdaxilə etməsinə, azadlığını məhdudlaşdırmasına imkan verməməlidir. Unutmayaq ki, qadını azad olmayan cəmiyyət məhvə məhkumdur.

İlkin MƏMMƏDKƏRİMOV

TKTA
Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyi

“Bu, bizə qarşı hörmətsizlikdir”

Xaricdə təhsil alan tələbələr TKTA-nın qərarına etiraz edir

Xaricdə təhsil alan bir qrup tələbə tərəfindən “Hürriyyət”in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Tələbələr Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyinin (TKTA) qərarına etiraz edirlər:

“Biz, xaricdə təhsil alan bir çox tələbə, qarşılaşdığımız ciddi bir problem barədə diqqətinizi çəkmək istəyirik.

Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyinin qərarına əsasən, 2025-ci il üçün xarici universitetlərdən Azərbaycana köçürülmək istəyən tələbələr 30 iyun tarixinə qədər imtahan nəticələrini təqdim etməlidirlər. Lakin bu qərar 2024-cü illə müqayisədə ciddi fərqlilik göstərir. Çünki 2024-cü il üçün sənəd qəbulu 1 avqust tarixinə qədər davam edirdi. Qəfildən qəbul tarixinin 30 gün qabağa çəkilməsi və bu dəyişikliklərin səbəbləri barədə hər hansı bir izah verilməməsi tələbələr və onların ailələri arasında narazılığa səbəb olub.

Qeyd etmək istəyirik ki, 30 iyun tarixinə qədər Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyindən qismən tanınma şəhadətnaməsi alınmadığı təqdirdə tələbələr Azərbaycana köçürülmə sistemində müraciət etmək hüququndan məhrum qalır. Bu isə bir çox tələbənin təhsil hüquqlarına ciddi şəkildə zərər verir.

Məsələn, hansısa tələbə İzmir şəhərində təhsil alır və onun imtahan nəticələri yalnız 10 iyul tarixində açıqlanacaq. Bu vəziyyət onun vaxtında sənəd təqdim etməsinə imkan vermir. Bununla əlaqədar TKTA- müraciət edərkən isə tələbələrə “get, universitetə bildir ki, nəticəni tez versinlər” kimi qeyri-ciddi və təhqiramiz cavablar verilir. Bu yanaşma tələbələrin və onların ailələrinin haqlı narahatlıqlarını heç bir şəkildə həll etmir və onlara qarşı hörmətsizlik nümayiş etdirir.

Üstəlik, bu qərarın tələbələrin təhsil hüquqlarına ciddi zərər verdiyini düşünürük. Belə ki, Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyinin bu qərarının dəyişdirilməsi və ya təqdim etmə tarixinin uzadılması tələb olunur ki, bütün tələbələr bərabər imkanlardan istifadə edə bilsinlər. Bu, təhsil sistemimizin daha ədalətli və şəffaf olmasına kömək edəcəkdir”.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Mövzunu araşdıracağıq. Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyinin mövqeyini də dərc etməyə hazırıq.

Hamımızın azadlığı uğ

Və yaxud dünyanın hazırkı global problemlərinin həllində Ukrayna probleminin yeri

əsas tutaraq dünya liderlərinə üz tutaraq deyirəm, bu qanlı müharibələrdən əl çəkin, bəşəriyyətin əsas hissəsini təşkil edən xeyirxah insanlara - ziyalılara, din xadimlərinə.

xırdı. Amma ən sonuncu sorğuda bu yeri Ukrayna prezidenti V.Zelenski tutdu. Çox qəribədir, dünyada (yer kürəsində) baş verən hadisələri yüksək dəqiqliklə izləyən

Vsə Rossiə stonet ot ujasə vırvavşixsə naruju, niçem ne sderjivaemıx zverskix instinktov, pobujdaöhix lödey soverşatğ samie ujasnie, bessmislennie ubiystva.

L.N. Tolstoy. Ne ubiy nikoqo

nə, müharibədə silah tutub insanları qıran əsgərlərə - hamıya-hamıya müraciət edirəm, gəlin bu müharibələrin qarşısını birgə almağa çalışaq, dörd ilə yaxın müddətdə davam edən Rusiya-Ukrayna müharibəsinin dayandırılmasına kömək edək. Təcavüzkarın müstəqil dövlət, BMT-nin tanıdığı sərhəddindən çıxmasını tələb edək. Hamı bil-məlidir ki, azad dünyanın, demokratiyanın taleyi burada həll olunur.

Amerika sosioloqları və camaatı sorğu statistikasını çox xoşlayır və müxtəlif sorğulara ürekdən inanırlar. Görünür, bu ondan irəli gəlir ki, onların ölkəsində həmişə bu sahəyə ciddi yanaşılır. Sorğuda iştirak edən hər kəs dəridən-qabıqdan çıxır ki, anketdəki suallara doğru-dürüst cavab versin. Amma bizim ölkəmizdə aparılan sosioloji sorğulara, özəlliklə, Zəhid Orucun apardığı sorğulara şübhəli yanaşanlar daha çoxdur. Amerikalılar həmişə müxtəlif sahələrə dair: dünyanın ən yaxşı adamı, dünyanın ən qətiyyətli kişisi, Who is who? (Kim kimdir?) və s. sorğular aparırlar. Son illərin sorğularında bir çox hallarda dünyanın ən qətiyyətli kişisi sorğusunda V.Putin birinci yerə çı-

ABŞ, İsrail və Britaniya kəşfiyyatı Rusiyanın Krim bir gecənin bir neçə saati ərzində necə asanlıqla tutduğunu əvvəlcədən görə bilmədilər, Putin və Rusiya dünyanın bir sayılı belasına çevrildi. Allaha şükür olsun ki, Rusiyanın Ukraynaya hücumunu kəşfiyyat tam dəqiqliyi ilə əvvəlcədən xəbər verdi.

Əziz oxucular! Peyratesdən (pirat, dəniz qulduru - yunanca) ötürü dünyada işdən başqa heç nə mövcud deyil. O, sözün həqiqi mənasında var-dövlətin bolluğundan çatlayır, sərvətini yığmağa yer tapmır. Onun mülkləri və müəssisələri bütün dünyanı başına götürüb, şeytanla birgə işləməkdən xeyir görməz.

Onu da nəzərinizə (nöqtəyi nəzər yox) çatdırmaq istəyirəm ki, planetimizdə insanlar tərəfindən baş verən haqsızlığın hamısını şeytanın üstünə yıxmaq Allahın təklili prinsipinə uyğun gəlmir.

Diqqətinizə çatdırım ki, mən Ukraynanı uşaqlıqdan sevirdim. Kendimizdə olan ən yaxşı alma növünün adı "Ukrayna alması" idi. Hələ uşaqlıqdan bir ukrayna mahnısını əzbərləmişdim:

(Neyləyim söz açmaq gəlmir əlimdən Özün duy əzizim bu sevgini sən).

Hərdən bu mahnını "Sarıtel" saz havası üstündə dodaqlatı mizildanırdım.

Yeniyyətə vaxtımda əsgərlik xidmətini Ukraynada çəkmiş bir yaxın qohumum ordudan sonra ukraynalı bir qızla evlənib, özü ilə kəndimizə gətirmişdi. Bu Tamara xanım necə mədəni, tərbiyəli və gözəl xanım idi. Mən elə bildirdim ki, (elə indi də elə bilirəm) o türk (azərbaycanlı) qızıdır. Sonra aspirantura illərində SSRİ-nin EA Kimyəvi-fizika İnstitutunda istedadlı, yüksək təfəkkürlü və mədəni insanlar olan: Gena Şustov, Nikolay Rudçenko, Zon İlya, Gela, və s. çoxlu sayda ukraynalı yoldaşlarla Moskva şəhərində elmi işlər aparırdıq. Bu qeyri-adi uşaqlarla (o dövr üçün biz uşaqlar idik) çox yaxın dostluq əlaqələri yaranmışdı. Əsasən Dnepropetrovsk şəhərindən gələn bu uşaqlar hamısı müdafiə edib bütün dünyaya səpələnmişdilər (ABŞ, Kanada və Avropa ölkələrinə).

Azərbaycanın və Ukraynanın müstəqilliydən sonra tale elə gətirdi ki, mən 2000-ci il, may ayının 21-27-də Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibində Ukraynaya sə-

ümidli ilə yaddıq. Mayın 22-də səhər yeməyindən sonra, bizi qarşılayan nümayəndələrlə birlikdə Kiyevin köhnə təhsil müəssisəsi olan Kievo-Moqilian akademiyasına getdik. Bu akademiya 1615-ci ildə Ukrayna Polşanın tərkibində olan vaxt açılmışdır. Akademiya köhnə Avropa memarlığı stilində olan binada yerləşdirilmişdir. Ukrayna Rusiya ilə birləşdikdən sonra 1871-ci ilə qədər işləmişdir, sonra isə bağlanmışdır. Sovetlər Birliyi zamanında akademiya "Hərbi-dəniz siyasi məktəbi" kimi fəaliyyət göstərmişdir. Kravçukun ölkəyə rəhbərlik etdiyi vaxtda Moqilian akademiyası kimi fəaliyyətə başlamışdır. Dərslər həm rus, həm də ukrayna dillərində keçirilir. Dərslər 1991-ci ildən ancaq ukrayna dilində keçirilir. Biz orda olarkən müəhazirələr ukrayna dilində oxunurdu. İlk dəfə yeni qəbul qaydası test üsulu ilə aparılırdı. Böyük, yaxşı təchiz olunmuş laboratoriyalar var idi. Rektorlu kollektiv özü seçir. Humanitar, təbiətşünaslıq, iqtisadiyyat, sosiologiya fakültələri var idi.

Prezident seçkiləri zamanı əsas mübarizə Kuçma və kommunistlər arasında gedirdi. Bu zaman çoxlu sayda qanun pozuntularına yol verilmişdi. Muxalifət seçki za-

Dostluq neft kəməri, Brod stansiyası

fər etdim. Bu səfər mənə Ukrayna və ukraynalılarla daha yaxından tanış olmaq imkanı verdi.

21 may 2000-ci ildə Bakıdan Kiyevə uçduq. Heyətin tərkibi 12 nəfərdən ibarət idi: 1) Rüstəm Məmmədov - Prezident Aparatının bölmə rəisi; 2) Mehman Cavadoğlu - "Müsavat" qəzeti; 3) Həsən Quliyev - "Turan" İA-nın eksperti; 4) İradə Bağirova - "Space Tv"; 5) Elşən Şirinov - "Azadlıq" qəzeti; 6) Elmira Abdullayeva - "Zerkalo" qəzeti; 7) Çingiz Sultansoy - "Bakı" mətbuat klubu (qrupun rəhbəri) və adını unutduğum digər şəxslər.

Kiyevin mərkəzində Rus otelində yerləşdik. Bu otelin çox gözəl şəraiti var idi. Hamımız təkadamlıq nömrədə yerləşdik. Axşam yeməyini yeyib, şəhərlə tanış olmaq

manı birləşə bilməmişdi. Aşağıdakı partiyalar: Ukraynanın Sosialist Partiyası Moroz, sağ partiya Marçuk, Vitrienko (qadın), Simenenko Kommunist Partiyası iştirak edirdi. Çıxış edən qeyd etdi ki, ölkədə islahatlar mütləq lazımdır. Parlamentə (Rada) 450 deputat seçilmişdi. Onlardan 200-ü sollardan təşkil olunmuşdu. Bu seçkilərdə bankir Yuşenko aktiv iştirak edirdi. Qərb onun tərəfini saxlayırdı (sonralar o, prezident vəzifəsini tuta bildi). Kuçmanın ətrafında 7 oliqarxın birləşməsi haqqında söhbətlər gedirdi. Lazarenkonu aradan çıxarmışdılar. Volkov, Surkiç və Medviç de bu sahədə aktiv fəaliyyət göstərirdi haqqında çıxışlarda məlumat verirdilər.

Volkov "Vozrfdjenie regionov"

Hazırda biz insanların yaşadığı yer kürəsində onu titrədən elə global problemlər ortaya çıxmışdır ki, onların həlli olduqca çətindir. Hətta demək olar ki, mümkün kimi görünür. Baş verən global problemlərin həlli yolunun tapılması və yerinə yetirilməsi məsələsində bütün əmək, yaradıcı, elmi fəaliyyətində şaquli istiqamətdə dərinliklərə baş vurmağa həvəssiz olan, üfqi istiqamətdə yayılmış formada işləməyi üstün tutan müsəlmanlar, onların aparıcı tərkibinə daxil olan türk dünyası (özəlliklə Azərbaycan türkləri), bu çalxalanan dünyanın qaynar qazanında yerləşən insanlar üçün dünyalarca mürəkkəb proseslərin mənasını dəqiq başa düşmək və özləri üçün daha əlverişli mövqeni seçmək, ağıllı hərəkət etmək, müqayisəli baxsaq, daha çətindir.

Bəşəriyyət (mən yer kürəsində yaşayan insanları nəzərdə tuturam) onun ətrafında baş verən kateklizmlərdən, tufandan, dəniz və okean püskürməsindən, zəlzələlərdən, güclü tufanlı yağışlardan, qasırğalardan, içməli su və bütövlükdə susuzluq problemlərindən, global istilik problemlərindən, suyu, havanı, torpağı ekoloji cəhətdən çirkləndirən tullantılardan əziyyət çəkir, qorxur.

Təbii və süni sürətdə yaradılan müxtəlif patogen mikroorqanizmlər tərəfindən törədilən müxtəlif qorxulu infeksiya xassəli azarlar, dərman azlığı, bir çox kasıb ölkələrdə qida çatışmazlığından əziyyət çəkən uşaqların və qocaların problemləri və mənim qeyd etmədiyim digər problemləri həll edə bilməyən qoca dünyanı müharibə yolu ilə özünə tabe etmək istəyən iri dövlətlərin əlindən qurtarmaq məsələsi indi ən zəruri məsələdir.

Dünyada yeni düzen yaratmaq bəhanəsi ilə onu yenidən bölmək istəyən və ya köhnə, sıradan çıxmış imperiyasını bərpa etmək məqsədini ortaya qoyan iri dövlətlər saydığım və sayıb başa çatdırı bilmədiyim bələlərin qarşısını alıb, sülh və barışmaq yolu əvəzinə, dünyanın bir çox yerlərində istehsal etdiyi silahları satmaq, torpaqları zəbt etmək, insanları qırıb talamaq yolunu tutmuşdur.

Hazırda dünyanın belə qaynar qazanların, od-alovun içində qovrulan, dağıdılan bölgələrindən biri Ukraynadır. Hamımızın əvəzinə azadlıq uğrunda vuruşan, canından keçən ukraynalılar haqqında öz fikirlərimi sizin nəzərinizə çatdırmaq fikrində oldum.

Belə bir deyim var: Zülm etmək, qırğın törətmək, hər şeyi dağıtmaq fəaliyyəti vaxtaşırı olur, amma xeyirxah işlər, qurmaq, yaratmaq əməlləri stabil olaraq həmişə davam edir. Bütün qeyd etdiklərimi

runda vuruşan Ukrayna!

partiyasını, başqası isə “Demokratik-sovet” partiyasını təşkil edirdi. Marçuk Timoşenko Energetika Nazirinin birinci müavini təyin edilmişdi. Tarasyuk Daxili İşlər Nazirliyini ələ keçirmişdi. Ortaya belə şərtlər qoyulmuşdu: ya liberalizm, ya da tayfa-klan kapitalizmi. Kuçmanın işi Avropa Şurasının standartlarına uyğun gəlmədi. Konstitutsiya Məhkəməsi iki məsələni uyğun həll etdi.

Sonra 2-ci müəzərə oldu. Bu məruzədə ölkədə baş vermiş dəyi-

Bütün Rusiya cilovsuz və insanları ən dəhşətli, mənasız qətlər törətməyə sövq edən vəhşi instinktlərdən dəhşət içində inildəyir.

L.N.Tolstoy. Heç kimi öldürmə

xış etdilər.

Dnepropetrovsk vilayət konqresinin sədri Nadir Zeynalzadə idi.

Mayın 23-də (2000-ci il) Ukrayna Baş Rəyasətində olduq. Bizi yanacaq-enerji komissiyasının rəhbəri Kuçerenko Aleksey Yuryeviç qəbul etdi. Bu komissiya 6-cı mərtəbədə fəaliyyət göstərirdi. Bizi çox mehriban qəbul etdi. Bizim tərəfdən R. Məmmədov çıxış etdi. Görüşdə onun müavini də iştirak edirdi. Müavin həm də Ukrayna və Azərbaycan parlament əlaqələri qrupunun sədri idi. Azərbaycan Ukrayna münasibətləri, strateji müttəfiqlik, yanacaq sahəsi

Tanışlıq nəticəsində belli oldu ki, Avropanın bir çox təşkilatlarının Kiyevdə nümayəndəliyi var, onlar çox mütəşəkkil şəkildə birgə işləyirlər. Avropa İttifaqı, Avropa Şurası, ATƏT və digər beynəlxalq qurumlarla sıx əlaqələr olduğu aydın gözə çarpırdı. Ən maraqlısı isə, müxtəlif qrantlar verən təşkilatların Kiyevdə nümayəndəliyinin olduğu da nəzərə çarpırdı. Avropa Ukrayna vasitəsi ilə Cənubi Qafqazla, Mərkəzi Asiya ölkələrinin təşkilatları ilə əlaqə yaradırdı. O cümlədən, ölkəmizin müvafiq təşkilatları vasitəsi ilə əlaqə yarada bilmişdi.

Qısa müddət ərzində Ukraynanın muzeylərində olmağı bacardım. Ukraynalılar bizi çox mehriban, yüksək səviyyədə qarşılayıb xidmət göstərirdi.

Növbədə Lvov şəhərinə getmək dayanırdı. Axşam Kiyev-Lvov qatarı ilə Lvova yola düşdük. Əla xidmət var idi. Vaqonlar və xidmət bizə nisbətən yüksək səviyyədədir. Ukraynanın gözəl təbiətini pəncərədən seyr edirik. Necə gözəldir

Kiyev, Dnepr çayının sahilində

şikliklər barədə məlumat verildi. Əmək haqqının artırılması və vergilər haqqında qanunun təkmilləşdirilməsi həyata keçirilir. Biznes haqqında normal qanunlar qəbul edilmişdir. Kolxozların yenidən xüsusi formada təşkil edilməsi barədə söhbət oldu.

Sonra Azərbaycan Respublikasının Ukraynadakı səfirliyinə getdik. 1997-ci ilin mart ayından Nazim İbrahimov bu ölkədə səfir işləyirdi. Səfir və müavini Elman Zeynalov məlumat verdi: Səfirliyin müəyyən sayda əməkdaşları var, 3 hektar sahə Azərbaycan səfirliyinə ayrılmışdır. Səfirlik çox gözəl mənzərəli yerdə yerləşmişdi. Səfirliyin binası müasir şəkildə tikilmiş və burada hər şərait vardı. Azərbaycan diasporu çox güclü idi. Kuçma bunun böyük güc olduğunu deyirdi. Təşkilatlanma işləri də davam etdirilirdi. Nüfuzlu iş adamları vardı. Kuçma və Kiyev şəhərinin merinin azərbaycanlılar tərəfindən güclü müdafiə olunması onlara böyük nüfuz qazandırmışdı. Azərbaycanlı iş adamları kilsənin təmirini təşkil etmişdilər. Azərbaycan məktəbləri açılmışdı. Bakıda Şevçenkoya heykəl qoyulmuşdu. Siyasi sahədə əlaqələr möhkəmlənirdi.

Kuçma Dağlıq Qarabağ məsələsində Azərbaycanı açıq müdafiə edirdi. Mən bu müzakirədə aktiv iştirak etdim. Səfir çox səmimi danışdı. Sonra Azərbaycanın Ukraynadakı diasporu ilə görüş təşkil olundu. Çox yüksək səviyyəli görüş oldu.

Diasporun aşağıdakı üzvlərini qeyd etmişəm:

Yəhyayev Şakir Yəhya oğlu - konqresin sədr müavini; Quliyev Namiq; Hübətov; Əsgərov Şöhrəddin - Ukrayna Aviokompaniyası Prezidenti; Aslanov İsmayıl; Əbülfəz Qasımov - sədr müavini; Mətanət xanım; Nadir Zeynalzadə - “Savalan” qəzetinin redaktoru; Tələt Əliyev - konqresin sədri çı-

barəsində ətraflı məlumat verdi. Sonra qanunverici və icra orqanların təşkili barədə danışdı. Odessa Brodi neft boru kəməri haqqında məlumat verdi.

Sonra energetika nazirinin müavini Aleksandr Krut ilə görüşdük. Çox məlumatlı və savadlı çıxış etdi. Əlaqələr haqqında ətraflı danışdı. Şimal neft kəməri haqqında məlumat verdi. O, Azərbaycanda olduğu haqda da bəhs etdi, aramızda yaxşı əlaqələr olduğunu qeyd etdi. Çox ətraflı məlumatlar verdi və bu əlaqələri yaxşılaşdırmaq barədə danışdı.

Ukrayna Xalq Hərəkəti təşkilatının qərargahında olduq. Sədr Gennadi Udovenko bizi qəbul etdi. O, nədənsə Ə.Əlçibəyi xatırladırdı. Müavini Ponomarev da görüşdə iştirak edirdi. Sədr Azərbaycanla dostluq, milli azlıqlarla münasibətlər barədə söhbət açdı. Dağlıq Qarabağ məsələsində Azərbaycanın mövqeyini tam müdafiə etdiklərini dedi. Gürcüstan, Özbəkistan, Ukrayna, Azərbaycan, Moldova birliyi haqqında danışdı. Kırım tatarlarının müdafiəsi haqqında məsələyə toxundu.

Ukraynanın “Novosti” informasiya agentliyində də görüşümüz oldu. Bu geniş informasiya mərkəzinə malik olan bir təşkilat idi. Olduqca maraqlı informasiya mərkəzi olduğu aydın görünürdü.

Kiyevdə olduğumuz günlər ərzində çox fəal şəkildə ayrı-ayrı təşkilatlarla və insanlarla tanış olurdug. Çox gərgin şəkildə işləyirdik. Ayrı-ayrı müxalifət və iqtidar partiyalarının rəhbərliyi ilə görüşlər də çox maraqlı keçirdi. Onlar bizi çox yüksək səviyyədə qəbul edirdilər. Onu da qeyd edirəm ki, bizim nümayəndə heyətinin tərkibində müxtəlif qruplardan olan nümayəndələrin arasında da təhlət-şüur olaraq bir yaxınlıq və xoş münasibətlər yaranmışdı.

BDU-nun professoru R.F. Məmmədovla Lvovda

Ukraynanın yazı! Əla və gözəl bir Avropa şəhərinə çatdıq. İnsanları necə mədəni və qonaqpərvərdir buranın. Mən gözələmlə bander axtarırdım. Lakin heç nə görünmürdü. “Grand otel” mehmanxanasına yerləşdik. Bu mehmanxananın şəraiti çox əla idi. Şəhər yeməyindən sonra şəhər merinin görüşünə getdik. Başçı yox idi, müavin bizi qəbul etdi. Sonra brifinq oldu. Mən burada çıxış etdim.

Şəhərlə tanış olduq. Çox yüksək mədəniyyət məni heyran etmişdi. Buradakı kilsə, dram teatrı, opera və balet teatrı və digər mədəniyyət obyektləri, şəhərin öz təbiətinin gözəlliyi - hər şey harmonik şəkildə insanın ruhunu oxşayır.

Sonra Brodi şəhərinə getdik. Burada bizi çox yüksək səviyyədə qarşıladılar. Burada nümayəndə heyətinin hər birinə fotoalbom şəkildə yüksək tərtib olunmuş kitab bağışladılar. Çox qiymətli və gözəl olan bu kitabı indi də qoruyub saxlayıram və vaxtaşırı vaxtaşırı Ukraynanı xoş xatirələrlə

Azərbaycanın Ukraynada səfiri N. İbrahimovla, Kiyev

yada salıram.

Lvovla tanışlıq zamanı bəzi obyektlərlə tanışlıq mənə heyranlıq hissi yaradırdı. Bu şəhər 1253-cü ildə Qalisko-Volinsku Dövlətinin kralı Danilo Qalitski tərəfindən yaradılmışdır. İ.Franko adına Lvov Dövlət Universiteti 1870-ci ildə qurulmuşdur. Bu universitet öz qədimliyi və müasirliyi ilə seçilir.

Mənim baza ixtisasım eczacılıq olduğundan Lvov Dövlət Tibb Universiteti ilə də tanış oldum. 1784-cü ildə yaradılmış bu universitet də möhtəşəmdir. Bu universitetdə digər

Odessa neft-boru kəmərinin axırını sərhəd məntəqəsində olduq və sonra bu ətrafda olan tarixi muzeylər və gəzməli yerlərdə, Frans Ferdinandın öldürüldüyü qəsrə tanış olduq.

Səfərin sonunda, yenidən Kiyevə və oradan Bakıya uçduq.

Əlvida ey Ukraynanın gözəl paytaxtı Kiyev! Heç vaxt ağlıma gəlməzdi ki, rus ordusu tərəfindən bu gözəl Ukrayna şəhəri bizim Qarabağımız kimi darmadağın olacaqdır. Ukrayna xalqı bizim də azadlığımız uğrunda vuruşur, qalib gələcəyinə mənə şübhə yoxdur.

P.S. Bu yazını yazdığım zamanda Ukrayna torpağına təcavüz edilməsindən üç il keçmişdi. SSRİ çökdükdən sonra RF-nın yeni müstəqil Ukrayna Dövlətinin başına gətirdiyi imperialist oyunlar, vəhşiliklər barəsində ayrı bir yazı yazmaq vədi ilə sizdən ayrılıram. Gələn görüşlərdə.

P.P.S. Kiyevdən Bakıya gələn təyyarədə mən Borçalı mahalından olan sevimli xalq şairimiz Abbas Abdulla ilə qonşu yerlərdə oturmuşduq. Uçuş müddətində maraqlı söhbətlər etdik. Onu Ukrayna dilinə tərcümə olunan şeirlərinin dərc olunması ilə əlaqədar olaraq dəvət etmişdilər. Stüardessalar ilə dil tapşırıq şair bizə özü ilə gətirdiyi “dadlı” araqdan içməyə icazə ala bilmişdi. Nadir hallarda araq içən məni sevimli şairimiz öz şirin söhbətləri ilə ələ ovsunlamışdı ki, birdə gördüm mən artıq normanı keçərək meyxos vəziyyətdəyəm.

Bakıda hava limanında çox isti idi. Sərxoş vəziyyətdə baqaja verdim çamadanı səhv salmışdım. Mənim içi ukrayna şokoladı və karamel konfetləri, kolbasa və sosika məmulatları ilə dolu olan çamadanım, nümayəndə heyətinin digər sərxoş üzvlərinin çamadanı ilə dəyişik düşmüşdü. Zəngləşdik və çamadanları vaxtında dəyişdirə bildik.

Mən bu yazını yazarkən xəbərlərdə (bu ilin may ayının son günlərində) dedilər ki, ukraynada görkəmli azərbaycanlı şair Abbas Abdullanın yubileyi keçirilmişdir. “Mir tesen”.

Sağlıqla qalın.

Eldar MƏMMƏDBƏYLİ
Kimya elmləri doktoru,
professor

Bakı İnzibati Məhkəməsi məhkəmə deyil, bəs nədir?

Nəsimi və Bakı Apellyasiya Məhkəməsi məhkəmənin məhkəmə olmadığını aktlaşdırıb (?)

Bakı İnzibati Məhkəməsi varisi olduğu 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin çıxardığı qərarların icra olunmasını təmin etməyə tələbkar ərizə vermədikdə belə borclu olsa da, xidməti vəzifəsini yerinə yetirməkdən imtina edir. Hətta verdiyi ərizələri elektron kabinetdən qəbul etməkdən çəkindikindən tələbkar Bakı İnzibati Məhkəməsinin 3-cü şəxs Maliyyə Nazirliyi vasitəsilə "məhkəmə qərarının icra olunmamasından dəyən maddi-mənəvi ziyanın ödənilməsi" tələbini Nəsimi məhkəməsinə təqdim edib.

İddia 15.11.2024-cü ildən hakim Əfsanə Heydərovanın icraatındadır. İşlərə baxılması müddətinin ən çoxu 4 ay olmasına baxmayaraq hakim 5 aydan sonra 02.04.2025-ci il tarixli 2 ayrı qərardadla ərizənin bir hissəsini baxılmamış saxlayıb, digər hissəsinə cavabdeh Bakı İnzibati Məhkəməsinin "inzibati orqan" olduğundan (?-M. B.) məhkəmədə baxıla bilmezliyi əsası ilə xitam verib. Məhkəmənin hər 2 qərardadından ayrı-ayrılıqda şikayət verilib. Tələbkar 1-ci dərəcəli Qarabağ əlili şikayətlərini Ali Məhkəmə Plenumunun ərizənin baxılmamış saxlanması haqqında vahid məhkəmə təcrübəsini formalaşdırın qərarına, MPM-ə uyğun əsaslandıraraq: Bakı İnzibati Məhkəməsinin inzibati orqan yox, məhkəmə olduğunun sübuta ehtiyacı yoxdur; ərizənin, tələbin bir hissəsinin baxılmamış saxlanması MPM-də yazılmayıb və işə məhkəmədə baxılmalı deyildirsə, ərizənin hansı orqana müraciət etməli olması göstərilməyib.

Şikayətləri təmin etməyən h. Əfsanə Heydərova onu ən gec 7 günə apellyasiya instansiyasına göndərməli olduğu halda 47 günə göndərib. Bakı Apellyasiya Məhkəməsi 2 ayrı şikayətə 3150/25 sayılı bir icraatla (?) baxıb və təmin etməyib. Deyəsən, Bakı Apellyasiya Məhkəməsi qanunverici orqanın səlahiyyətini mənimsəyib, şikayətləri birləşdirib, topdan baxır. Bu harasıdır, Xumar Mərdanovanın sədri olduğu Vahid Sadiqov və Sabit Rüstəməzadədən ibarət heyət 2237/25 sayılı işdə özünün 3 qərardadından (400 manat cərimə, vəkildən imtina, aşağı instansiyanın aktını qüvvədə saxlama) 3 ayrı şikayəti topdan Ali Məhkəməyə göndərib və ali instansiya (Vüsalə Baxışova) da topdan baxıb mümkün saymayıb.

Ədalət adına deyək ki, Bakı Apellyasiya Məhkəməsi kassasiya şikayəti vermək üçün 1-ci dərəcəli Qarabağ əlili iddiaçıya dövlət hesabına vəkili ayırıb, amma 10 gün keçməsinə baxmayaraq şikayət hələ də tərtib olunmayıb.

Bakı İnzibati Məhkəməsinin məhkəmə saymayan Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin özünün məhkəmə hakimiyyətini həyata keçirməsi böyük şübhə doğurur. DTX məhkəmədə əməliyyat keçirə bilməz, amma Məhkəmə Hüquq Şurası məhkəmənin qeyri-prosessual bazarlıq meydanına çevrilməsinin dövlət təhlükəsizliyinə təhlükə olduğundan bilgisiz deyil. Nə yazıq, Məhkəmə Hüquq Şurasının özü də məhkəmələrlə qeyri-prosessual iligşidədir.

...Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin sədri də Məhkəmə Hüquq Şurasının üzvüdür...

Məğrur BƏDƏL SOY

P.S. Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin özü 1-ci dərəcəli Qarabağ qazisini məhkəməyə müraciətinə görə 400 manat cərimə etməsindən məhkəməyə verilib. Yasamal məhkəməsi (h. Aytəkin Əsədzadə) də apellyasiya məhkəməsinin məhkəmə saymayıb. Qərardaddan şikayət isə cərimə qərarını çıxaran heyətin özünə verilib. (??)

Qazi dövlətdən hüquqi yardım istədi, cərimələndi

"Tələbkar" Bakı Apellyasiya Məhkəməsi 1-ci dərəcəli Qarabağ əlilindən 100 manat borc tələb edir

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyası (sədrlik edən Fuad Abdıyev, Fuad Babayev, Cəmilə Musayeva) iddiaçı 1-ci dərəcəli Qarabağ əlilinin kassasiya şikayətini 19.05.2025-ci il tarixli qərardadla geri qaytarıb və bu qərardaddan kassasiya şikayəti verilə biləcəyini vurğulayıb. Kassasiya şikayətinin yalnız vəkil tərtib etdikdə icraata qəbul ediləcəyinə görə, Qarabağ qazisi Konstitusiyanın 61-ci, MPM-in 14.5-ci, 67-1-ci maddələri əsasında dövlət hesabına vəkili təminatına ərizə verib. Fuad Abdıyevin sədri olduğu üçlük bu ərizəyə görə ərizəçini yatağında 100 manat cərimə edib. Buna da şükür, Xumar Mərdanova, Vahid Sadiqov, Sabit Bəhrəmzadə üçlüyü məhkəməyə ərizə verdiyinə görə 400 manat, Nizami məhkəməsinin kommersant hakimi Qumru Əliyeva (VÖEN 1400028632) ona etiraza görə 300 manat qazini cərimə edib. Maraqlıdır, belə qərəzli hoqqabazlıqla bunlar yüksək hakim adını, andını necə doğrulda bilərlər? Məhkəməyə pozulmuş hüquqla bağlı müraciət etmək, dövlət hesabına vəkili təmin olunmağa ərizə vermək, hakimə (məhkəmə tərkibinə) etiraz etmək haqından inzibati xəta, məhkəməyə hörmətsizlik sayılır? Yəqin ki, bu suala Məhkəmə Hüquq Şurası cavab verər.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsi isə 1-ci dərəcəli Qarabağ qazisinin iddiasına cavab verməyə cəlb olunub. Yasamal məhkəməsi şübhə cinayəti ilə iddiaçı əlilin tələb hissəsini silib, amma iddianın əsl ki durur. Hakim Aytəkin Əsədzadə ərizəni yolverilməz sayıb və qərardaddan şikayəti Bakı Apellyasiya Məhkəməsinə göndərmiş. İş hansı heyətə verilərsə yaxşıdır? Həmin bu 400 manatlıq cərimə qərardadını çıxaran Xumar Mərdanovanın sədri olduğu heyətə. Halbuki Bakı Apellyasiya Məhkəməsi özünə qarşı qaldırılan iddiaya baxa bilmezliyindən bütün məhkəmə tərkibinə etiraz edilib. Onu da vurğulayaq ki, Xumar Mərdanovanın sədri olduğu heyətin qanunsuz icra sənədinə Nizami məhkəməsinə verilən şikayətin geri qaytarılmasından apellyasiya şikayətinə elə Xumar Mərdanova və dəstəsi baxıb və təbii ki, "öz ayrılanlarına turş deməyib".

Fuad Abdıyevin sədri olduğu heyət 2 il qabaqki 14.08.2023-cü il tarixli kassasiya şikayəti verilməsi üçün dövlət hesabına vəkildən imtina qərardadının "preyudisiallıq qüvvəsində" olduğunu yeni qərardadlarında vurğulayıblar ki, qazi iddiaçı "1-ci qrup müharibə əlili kimi Prezident təqaüdü, 2-ci qrup əlil kimi pensiya alır

Fuad Abdıyevin sədri olduğu heyət 2 il qabaqki 14.08.2023-cü il tarixli kassasiya şikayəti verilməsi üçün dövlət hesabına vəkildən imtina qərardadının "preyudisiallıq qüvvəsində" olduğunu yeni qərardadlarında vurğulayıblar ki, qazi iddiaçı "1-ci qrup müharibə əlili kimi Prezident təqaüdü, 2-ci qrup əlil kimi pensiya alır (?- eyni əlilin 2 qruppası varmı!), hələ 150 manat (?-minimum əməkhaqqı məbləği 400 manatdır) sahibkardan, böyük elmi işçi kimi də AMEA-dan haqq alır...

(?- eyni əlilin 2 qruppası varmı!), hələ 150 manat (?-minimum əməkhaqqı məbləği 400 manatdır) sahibkardan, böyük elmi işçi kimi də AMEA-dan haqq alır. Bəyəm məhkəmə gəlir deklarasiyası tərtib edir, bəs çıxarlar? Elə qazidən son bir ayda məhkəmə 800 manat dövlətə borc tələb edir, bunu da "dəftərin bir qırağına" yazmaq olmaz? Onu da vurğulamaq yerinə düşər ki, Fuad Abdıyev, Fərrux Qasimov, Anar Tanrıverdiyev 14.08.2023-cü ildə hakim (məhkəmə tərkibi) olmadıqları işə özbaşına çıxıb, cavabdeh "Azərişiq" ASC-nin qeyri- prosessual sifarişini prosessual qanunvericilikdən üstün tutmuşdular. İş üzrə qanuni heyət isə Günay Axundova, Fuad Babayev, Cəmilə Musayeva olub və "kəndüllü" səlahiyyətlərini təhvil veriblər". Məhkəmə Hüquq Şurası hələ də bu 6 hakim 1-ci dərəcəli Qarabağ əliline qarşı qeyri-prosessual, vicdansız davranışına qiymət verməyib. Elə bu qiymətsizliyin sonucudur ki, 1-ci dərəcəli Qarabağ qazisinin məhkəmə müdafiəsi, hüquqi yardım, aidiyyatı məhkəmə hüququ pozulmaq bir yana, cərimə olunması qüvvəyə minib. Fuad Abdıyev icra sənədində TƏLƏBKAR kimi Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin, cavabdeh kimi 1-ci dərəcəli Qarabağ qazisini göstərib. Halbuki Bakı Apellyasiya Məhkəməsi nə iddiaçı deyil, nə də özünü TƏLƏBKAR edə bilməz. İddiaçı 1-ci dərəcəli Qarabağ əlilidir, cavabdeh 39 sayılı

vəkil bürosu. Belə çıxır, məhkəmə tərəfdir, özünü vəkilliyə qoyub. Nərimanov icra məmuru Sevinc Qurbanova Zahid qızı bu "icra haqqında" qanuna zidd rüşvayçı icra vəərəqəsini yenə icraata götürüb, amma daha gecə yarısı sms-ləri göndərməyib. İcra məmuru "tələbkar" Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin VÖEN-inin göstərilməsinə görə geri qaytarmalıdır. Di gəl... Eyb etməz, növbəti cərimə hoqqasında yanlışlıq düzəldər, axı məhkəmə ilə qazinin davası hələ bitməyib!

Ölmədik, bunu da gördük, hüquqi yardım üçün ərizə verməyə görə cərimə!

Məğrur Bədəlsöy

P. S. Bakı AM-in MK-sının sədri Rafael Eyyazovun (kolleqaları Fuad Babayev və Cəmilə Musayeva) özəl kassasiya qadağası var. Kassasiya şikayətini vəkilsiz Ali Məhkəməyə göndərir, amma kassasiya şikayəti vermək üçün dövlət hesabına vəkili təminatından imtina edir ki, 1-ci dərəcəli əlilin gəlirləri vəkili haqqını ödəməyə yəter. Etiraz edəndə isə birinə 400 manatlıq, o birinə 100 manatlıq cərimə sifariş edir. Qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qətnaməsi, tərəflərin eyni olmadığına baxmayaraq MPM-in 153.2.2 maddəsinin tətbiqi edən "kollektiv təsərrüfat"dan qərəzdən özgə nə gözləmək olar?

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Uşaq və gənclərin fiziki və mənəvi inkişafı

Bir çox insanlarda inam hissi anadangəlmə mövcud olur. Odur ki, insan böyüdükcə düşüncə tərzini və həyat haqqında baxışlarını dəyişərək, özünəinamı yarada bilir. Uşaqlığını unutmuş olanlar, “içindəki uşağı” öldürmüş olanlar, öz uşaqlarının da uşaqlığını öldürmüş olurlar. Bu baxımdan, körpə yaşlarından uşağa diqqət göstərməliyik. Həm də - uşaqlar bizim gələcəyimizdir - deyib, gələcəyimizi parlaq qurmağa çalışmaq lazımdır. Təsədüfi deyil ki, ata-ana və uşaq münasibətlərinin sağlam təməl üzərində qurulması uşağın həm sosial, həm də zehni inkişafında xüsusi yer tutur. Həyata saf uşaq baxışları ilə baxmağa çalışsa bilsək, o zaman ömrümüz cənnətə döner. Tanınmış psxoloq Solmaz Şükürova ilə müsahibəmizdə də elə bu mövzuya işiq tutmağa çalışdıq.

- Solmaz xanım, sizcə, valideyn-övlad münasibəti necə qurulmalıdır?

- Öncə onu deyim ki, uşaq əlsiyyyət ana döşündən başlamalıdır. Əlbəttə, ana da xoşbəxt olmalıdır. Uşağın üç valideyni var: ata, ana və ata-ananın münasibəti. Ananın uşaq ilə münasibəti üçün ata qadına güvən verməlidir. Atanın uşağına ən böyük yaxşılığı onun anasını sevməsidir. Ana o südü rahat verməlidir. Gərginliklə verdiyi süd uşaqda mədə ağrısı da, həzm-sizlik də, qaz da yaradır. Ona görə, bu anda ana xoşbəxt olmalıdır. Ananı da ata xoşbəxt etməlidir. Atanı da ana xoşbəxt etməlidir.

Digər tərəfdən, uşaq məktəbə gedib-gəlir, hisslərini bölüşmək istəyir. Analar uşağa nağıl oxumalıdır. Bu proses özü nağıl terapiyasıdır. Amma nə var, “çölə tək çıxma, oğurlaylar, asarlar, kəsərlər” və s. Düzdür, təhlükəsizlik üçün bu vacibdir. Amma digər tərəfdən uşağa mesaj verir: çöl təhlükəlidir və o, qorxmağa başlayır. Zətən, anayla bağı olmayan insanın dünyayla bağı olur.

Ata eril fiqur olduğuna görə ki, Allahla assosiasiya edilir. Onunla güvənli bağı olmadıqda, uşağın Allahla da bağı yaxşı olur. Bilirik ki, uşaqlıq dövründə “Allah baba” deyirlər. Yəni uşaq Allaha ata, baba kimi yanaşır. Atayla bağı qırıldığı zaman isə uşağın güvənə, təvəkküllə bağı qırılır. Bu zaman onun inamı, imanı olur. Ata uşağı qoruyubsa, ilk davada, ilk səhvində evdən qovubsa, cəzalandırıbsa, onun beynində “əlinde çubuq durmuş”, səhv hərəkətlərini sayan, əziyyət verən obrazında olan “Allah” formalaşır. Amma Allahın ad-

“Uşağın üç valideyni var: ata, ana və ata-ananın münasibəti”

Psxoloq Solmaz Şükürova: “Uşağın atayla bağı qırıldığı zaman güvənə, təvəkküllə və Allahla da bağı qırılır”

larının içində zalım yoxdur. Allah zalım deyil. Bizim iman, inanc fundamentimiz oradan başlayır.

Əgər bizim valideyinlərimizlə güvən, sevgi kontaktımız qurulmayıbsa, gərginlik yaranır. Çöldə bütün gün simpatik sinir sistemimiz dövryyədə olur. “Bazar-dükən bəhədir, çıxaram oğurlaylar, hamı aldadır” deyən adam heç vaxt xoşbəxt ola bilməz, onda serotonin, melatonin, oksitosin, dopamin - heç bir hormon ortaya çıxmıyacaq.

Bunun üçün insan öz fərqləliyini kəşf etməli, meditasiyalar etməli, içində dönüb təbiətə baxmalı və ruhani-mənəvi tərəfdən özünü inkişaf etdirməlidir. Deməkdir ki, mən keçmiş dəyişdirə bilmərəm, nə olursa-olsun özümü dəyişdirməliyəm. “Sən dəyiş, dünya dəyişsin” fərqləndiyinə gələndə dəyişim başlayır.

O ki qaldı uşaqların mənəvi boşluğuna, demirəm bunun yeməklə əlaqəsi yoxdur, amma bunların psixosomatik səbəbləri daha çoxdur. Bu, insanın psixikası ilə, içindəki proqramlarla daha çox əlaqəlidir. Məsələn, əgər biz eşitmişiksə kişi qırmızı köynək geyinməz, qırmızı köynək geyinən kişi normal deyil, heç bir kişi mağazaya girəndə gedib qırmızı köynək almır. Ona qırmızı köynək təklif edəndə təəc-

cüblənir ki, sən bunu mənə necə təklif edirsən?! Deyirlər kişi ağlamaz, amma kişilər ağlamasa daş-qəlbli olar. Deyirlər kişi sevgisini bildirməz, qızını döyməyən dizini döyər və s. Bunların hamısı bizə gələn proqramlardır.

- Belə aydın olur ki, xoşbəxtlik hormonlarının həm psixosomatik, həm də qidalanma ilə bağlı səbəbləri var. Bəs necə edək, balansı necə quraq? İnsan birinci addımı necə atmalıdır?

- Maariflənmədən başlamaq lazımdır. Birinci, insan qəbul etməlidir ki, mənə problem var, nəse düz getmir. Məsələn, insanın qəbzlik problemi var, o deyir ki, nəyisə

sekslə, yeməklə, narkotiklə, sosial media ilə, qumarla da aktivləşir. Həm eşq-sevgi, həm də digər sadalanan hallar zamanı eyni nöqtələr işləyir.

Və uşaqda mənəvi boşluqda olanda, yəni ana uşaq ilə məşğul olmur, telefonu uşağa verir ki, başı qarışsing Əlbəttə, uşaq telefonda asılı olacaq. Bununla asılılığın ilk siqnalları gəlir. Öz-özünə ağlayıb, öz-özünə sakitləşmiş uşaq özü ilə başını qarışdırmağı öyrənir. Sonrakı dövrlərdə isə müəyyən asılılıqlar yaranır. Çünki dopamini ondan alır, heç olmasa orada xoşbəxt olur. Bu zaman insanın cinsəl asılılığı da yaranır. Amma cinsellik təkə fiziki deyil, orada qucaqlaşma var, bədəne toxunuşlar var, gözəl sözlər var.

- Yeni cinsəl asılılığın kökü də burdadır?

- Bəli, mənəvi boşluqdur. Qucaqlanmamış insan cinsi əlaqə zamanı partnyorunun onu qucaqlamasını istəyir. Çünki uşaq vaxtı bu hissi valideynindən almayıb. Və deyirlər ki, filan kişinin qızı bir avaraya qoşulub qaçdı, gör kimə getdi... Çünki avara ona deyir ki, sən dünyanın ən gözəl qızısan. Xüsusən də indiki alfonslar o qədər gözəl şeylər öyrənirlər ki, mənən ac qalmış qadına elə gözəl sözlər deyirlər, boşluğu elə doldururlar ki, qızlar, qadınlar aldanır. Amma təsdiqlənib ki, insan üç aydan çox özünü

yolçuluda narkotiklə rastlaşanlar onunla tanış olurlar. Yeniyetmə mənəvi acdır, adını qoya bilmədiyi nə isə çatdır. Bu onun tərəflənmək, bəyənilmək istəyi də ola bilər, “səni görürəm” də ola bilər, “səni sevirəm” də ola bilər, fiziki təmas ehtiyacı da ola bilər, qəlbə toxunuş da ola bilər. Bəzən insan elə söz deyər ki, içində isinər. Bir pasientin seansında içində “buzlar” gördüm, hissləri donuq idi. Sonuncu seansda onunla özünü sevmək yolçuluğuna çıxanda sanki donu açıldı, əlləri qıc olmağa başladı.

Əgər insan mənəvi boşluğunu doldura bilməsə, təsəllini narkotikdə və digər zərərli şeylərdə tapır. Və asılılığa düşür. Bir oğlan pasientim mənəvi boşluğu doldura bilmədiyi üçün atalığı ilə anası evdə olmayanda dostlarını evə çağırır narkotik istifadə etmişdilər. Onun bir qadına qarşı da cinsi asılılığı var idi. Pasient dopamini narkotikdən və həmin qadından alırdı ki, xoşbəxt olsun. Narkotiklə sevginin, eşqin təsir etdiyi nöqtələr beynin eyni dopamin nöqtələridir. Yeməkdən asılılığı olan adam da ac olanda əlləri əsir, yəndən sonra xoşbəxt olur.

- Bir az konkretləşdirsək, uşaqların bu cür durumunda valideyn olaraq hansı addımları atmalıyıq?

- Analar, atalar uşaqları ilə çox ünsiyyətdə olmalıdırlar. Uşağın

gizlədə bilmir.

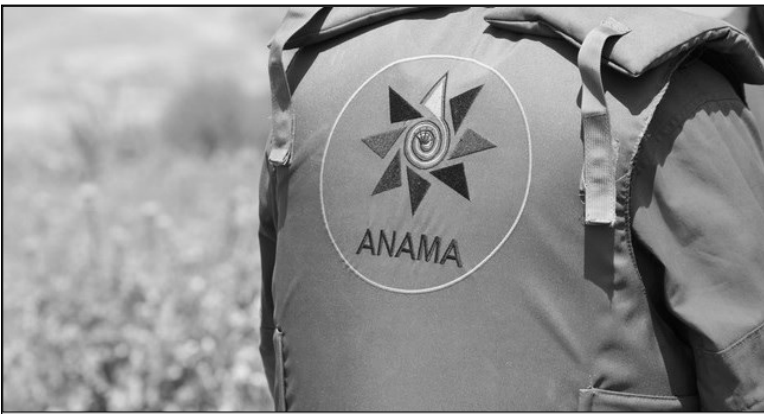
- Əksər asılıları deyir ki, onlarda bu xəstəlik əsasən 13 yaşlarından başlayıb

- Çünki bu, ərğenlik yaşıdır, insanın özünü dərk etmə yaşıdır. Ərğenlik zamanı hormonal dəyişikliklər əmələ gəlir, insan özünü tanımağa başlayır. Oğlanlarda artıq testosteron ifrazı bağlayır, qızlarda estoregen. Oğlan və qız uşaqları potensial olaraq kişi və qadındır. Cinsiyyət üzvləri fərqlidir, amma eyni hissləri, duyğuları yaşayırlar. Artıq 3 yaşından sonra mən duyğusu əmələ gəlir, “mənəm” deyir. 6-7 yaşından sonra insanları kişi-qadına ayırma fərqləndiyi əmələ gəlir. Artıq onların yanında böyükklər çilpaq ola bilməz, onlar hələ bilmirlər ki, qadın-kişi nədir, amma fiziki baxımdan seçməyə başlayırlar. Bizim təhsil sistemində oğlan uşaqları ilə qız uşaqlarının eyni yerdə olması və dərsin 45 dəqiqə çəkməsi müddətində qızlar oturur, oğlanlar isə hərəkətlidir. Uşaqlarda cinsi hormonlar əmələ gəlməyə başlayır, onlar özlərini kəşf etməyə başlayırlar. Və onların mənəvi sferasında boşluq olanda dəstək istəyirlər, xoşbəxt hiss etmək üçün narkotikə üz tuturlar. Zətən uşaqlığından gələn “mən yoxam” hissi onu xoşbəxtliyi axtarısa sövq edir, bu vaxt

dərdi nədir, bilməlidirlər. Ana-atalar maariflənməlidirlər. Uşaq məktəbdən gələndə ana telefonunu yere qoyub “günün necə keçdi?” deyərək, övladının gözüne baxıb maraqlanmalıdır. Uşaq məktəbdən gəlib anasına həvəslə nələrsə danışır, ananın gözü telefondadır, “hə-hə” deyir, sonra uşağa “get, əlimdə işim var, sonra danışasan” deyir. Uşaq nə isə bölüşməyə gəlir, ana deyir, “görmürsən, telefonla danışaram?”. Uşaq hər dəfə gəlir, ana onu geri göndərir, uşaq neyləyəcək, sosial mediada özünə dostlar tapacaq. Sonra ana-ata deyir ki, o, bizimlə heç nəyi paylaşmır. Çünki vaxtında çox gəlib, amma ona əhəmiyyət verilməyib, o da bundan belə dərs çıxarıb - öz başının çarəsinə baxmalı olub.

Heç kimə güvənməyən insanın bütün gün kortezolu olur, simpatik sinir sistemi bütün gün qışqırır - çöldə düşməni var! Kortezol olan yerdə heç vaxt serotonin, melatonin ola bilməz. Belə olan halda yeniyetmə nə etməlidir: dopamini işə salmalıdır. O içki ilə rahat olur, narkotiklə rahat olur, sekslə rahat olur. Çünki rahatlaşmağa ehtiyac var. O da bir anlıq, narkotikin həzz müddəti bitənə qədər.

“Hürriyyət”

ANAMA-da əxlaqsız videolar yayan xadiməni kim müdafiə edir?

Ağdamda yerləşən ANAMA Mobil bazasının bir qrup işisi rəhbərliyə etiraz edir...

Ötən ay Minatəmizləmə Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Vüqar Süleymanovun əmri ilə Ağdam rayonu Sarıcalı kəndində yerləşən ANAMA Mobil bazasının direktoru işdən çıxarıldı. Ələsgər Həmzə oğlu Əhmədovun vəzifəsindən nə üçün azad olunduğu rəsmi olaraq açıqlanmasa da, bu haqda "Hürriyyət"də ətraflı məlumat vermişdik. Qeyd etmişdik ki, Ələsgər Əhmədov uzun müddətdir idarənin xanım əməkdaşı tərəfindən şantaj olunmuş. Söhbət orada xadimə işləyən Güler Kərimovadan gedir.

Məlumatla əsasən, anası sözügedən bazada aşbaz, atası isə Mühafizə Xidmətinin rəisi vəzifəsində çalışan Güler Kərimova tez-tez idarədən oğurluq edirmiş. Daha dəqiq desək, anası ərzaq məhsullarını ona ötürür, atası da çantası yoxlanılmadan bazadan çıxmasına şərait yaradırmış. Bir gün ailə üzvlərinin oğurluq eməlləri ilə bağlı direktor Ələsgər Əhmədova məlumat verilir. Nəticədə, onun göstərişi ilə Güler iş başında yaxalanır. Bu hadisədən sonra, idarədən oğurladıqları məhsullarla bərabər, onu direktorun kabinetinə gətirirlər. O, burada ağlayaraq, bir daha oğurluq etməyəcəyinə söz verirdi üçün direktor rəhm edərək, onu işdən qovmur.

Bu hadisədən sonra Güler Kərimova açıq-saçıq geyimi ilə Ələsgər Əhmədovun diqqətini çəke bilir və onlar arasında yaxın münasibət yaranır. İş yoldaşları deyir ki, o, gah çay, gah qəhvə aparmaq bəhanəsi ilə tez-tez direktorun kabinetinə girib-çıxmağa başlayır. Beləcə, tərəflər arasında münasibətlər o qədər açıq-saçıq müstəviyə keçir ki, bəzən Güler onunla münasibətini telefonla görüntüyə də alır.

Beləcə, günlər keçdikcə, Güler həmin görüntülərlə direktoru şantaj etməyə, yeri geldikdə həmin görüntülərin müəyyən hissəsini iş yoldaşlarına göndərməyə başlayır. Nəhayət, bu görüntülər əldən-ələ gezərək, Minatəmizləmə Agentliyinin İdarə Heyətinin rəhbərliyinə də çatır. Nəticədə, sədr Vüqar Süleymanovun əmri ilə Ələsgər Əhmədov vəzifəsindən azad olunur.

Ötən yazımızda da qeyd etmişdik ki, Əhmədovun işdən çıxarılması heç də əsassız deyil. Yeni V.Süleymanovun yerinə kim olsa, eyni qərarı verərdi. Lakin idarənin əksər əməkdaşları ondan narazılıq edirlər ki, necə olur, Ələsgər Əhmədov vəzifəsindən azad olunur, amma onu əxlaqsız hərəkətləri ilə şantaj edən Güler və onun oğurluq etməsinə şərait yaradan valideynləri hələ də işlərinin başındadırlar?!

Görünür, gün keçdikcə bu sual aşkar etiraza dönüşdüyündən, bu gün Ağdam rayonu Sarıcalı kəndində yerləşən ANAMA Mobil bazasının bir qrup əməkdaşı tərəfindən "Hürriyyət"ə növbəti müraciət daxil olub. "ANAMA-da baş verən əxlaqsızlıqdan sonra hamımız ümid edirdik ki, Vüqar Süleymanov biabırçı videoları yayan Kərimova Güler Kərrar qızını oradan uzaqlaşdırar. Lakin o, ötən 1 ay ərzində nəinki Güler Kərimovanı işdən qovdu, əksinə, onun ANAMA-dakı "mövqeləri" daha da gücləndi. Üstəlik, anası Arifə xanım 1 aylıq məzuniyyətə göndərildi. İndi isə Güler məzuniyyətə getməyə hazırlaşır. Görünür, "çox gözəl işçi" olduğu üçün Vüqar Süleymanov onun əməyinə yüksək qiymət verir", - deyən ANAMA əməkdaşları "Hürriyyət" vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya müraciət edirlər. Onlar hesab edirlər ki, bu qurumda baş verən əxlaqsızlıqların qarşısı vaxtında alınmasa, gələcəkdə daha böyük problemlərə səbəb ola bilər:

"Vüqar Süleymanov bu biabırçıqları ört-basdır etdiyi üçün o qız bundan daha da ruhlanacaq və başqa təmiz insanları, eləcə də qadınları şantaj edəcək, adlarını ləkələyəcək. Doğrudur, Güler Kərimova bu cür əxlaqsız videolar yaydığı üçün rəhbərlik tərəfindən 6 aylıq maaşa əlavələrdən və mükafat olaraq verilən 2 aylıq maaşdan məhrum edildi. Amma o, bunu "heç vecimə də deyil", - deyib, istehza ilə qarşıladı".

ANAMA əməkdaşları bir daha sual edirlər ki, Güler Kərimova və valideynləri tərəfindən idarəyə külli miqdarda zərər vurulduğu, üstəlik ortada ciddi əxlaqsızlıq faktı olduğu halda, niyə yalnız Ələsgər Əhmədov işdən uzaqlaşdırıldı?! "Yəqin ki, Vüqar Süleymanovun məqsədi var; böyük məbləğdə rüşvət alıb, yeni direktor təyin edər. Ayı nə ola bilər ki?!", - deyərək şikayətçilər bildirirlər.

"Artıq idarədə rəhbər heyət də bildirir ki, bu biabırçılıq, bu "qara ləkə" ANAMA-nın adından götürülməyə, daha heç kim gəlib burada işləməyəcək, heç bir kişi arvadını, qızını, bacısını burda işləməyə göndərməyəcək", - deyərək ANAMA əməkdaşları sona vurğulayırlar.

"Hürriyyət"

Elektronika şirkətləri müştərilərini necə aldadır...

İllərdir elektronika mağazalarının vətəndaşlara qarşı etdiyi fırıldaqçılar adı hal alıb. Son dövrlər isə şikayətlər durmadan artır. Alınan məhsulun xarab çıxmasından tutmuş, işlənmiş məhsulun "yeni" adı ilə satılması, kredit fırıldaqları "Kontakt Home", "Baku Electronics", "İrşad Electronics", "Soliton", "World Telecom", "Myshops" və s. bütün şirkətlərdə adı hala çevrilib. Bütün bunların səbəbi var...

Azərbaycanda elektronika mağazalar şəbəkələrinin üzərinə, bütün dünyada olduğu kimi, rəsmi zəmanət öhdəliyi qoyulmur. Bildiyiniz kimi, istər məişət əşyası, istər də mobil telefon, planşet, kompyuter alıqda markasından asılı olaraq məhsula minimum 1 il, bəzi markalara 2 il, 3 il, 5 il zəmanət verilir. Çox müştərinin məlumatı yoxdur, lakin zəmanət 3 cür olur:

- Rəsmi zəmanət (istehsalçı tərəfindən verilən rəsmi zəmanət);

- Mağaza zəmanəti (məhsulu satan elektronika şirkəti tərəfindən verilən zəmanət);

- Servis zəmanəti (mobil telefon, kompyuter, məişət əşyasının təmiri ilə məşğul olan servis şirkətinin verdiyi zəmanət).

Məhsul alarkən yalnız rəsmi zəmanətli məhsul alın. Rəsmi zəmanət o deməkdir ki, istehsalçı özü öz satdığı məhsula rəsmi zəmanət verir. Məsələn, tutaq ki, siz "LG" brendinə məxsus paltaryuyan alırsınız. Rəsmi zəmanət o deməkdir ki, "LG" şirkəti sizə satdığı məhsula görə özü zəmanət verir. Belə olan halda təbii ki, məhsulda texniki problem çıxma ehtimalı çox azdır. Texniki problem çıxsa belə, brend müştəri məmnuniyyəti üçün məhsulu yenisi ilə əvəz edir.

Bizdə elektronika şirkəti 60-dan çox brendin məhsulunu satırsa, onun 10-15-nə rəsmi distribütor olan brendlərə rəsmi zəmanət verir, qalan brendlərə isə adi mağaza və servis zəmanəti verir ki, əslində, bütün problemlərin kökündə məhz bu məqam dayanır. Halbuki bütün dünyada hökumət elektronika mağazaları şəbəkələrinin üzərinə rəsmi zəmanət tələbi qoyur. Yeni elektronika mağazaları şəbəkələri məhsulu yalnız rəsmi zəmanətlə sata bilər.

İstehlakçı Hüquqlarının yüksək səviyyədə qorunduğu ölkələrdə məhsulda aylar, hətta 1 ildən 5 ilə qədər bəzi brendlərdə 10 il, 15 il, 20 ilə qədər müddət ərzində, mühərrik başda olmaqla hər hansısa bir texniki problem olarsa, yeni məhsul xarab olarsa dərhal yenisi ilə əvəz olunur. Aldığınız paltaryuyan, soyuducu,

Alicıların nəzərə almalı olduğu məqamlar...

qabyuyan və s. məişət əşyasının üzərinə baxsanız, görürsünüz ki, mühərrikə, brenddən asılı olaraq, 10 il, 15 il, 20 il zəmanət verildiyi yazılır. Bizdə isə məhsul alınan günün sabahı məhsulda problem çıxarsa, nəinki məhsulu qaytarmaq və yenisi ilə əvəz etmək, ümumiyyətlə elektronika şirkəti şikayətlə maraqlanmır. Yalnız müştəri şikayət etdikdən sonra ən "yaxşı" halda servisdə məhsulu təmir edirlər.

Bir çox brendin ölkədə rəsmi satışı və servisi olmadığı halda illərdir həmin brendlərin məhsulları elektronika şirkətləri tərəfindən satılır. Yeni məhsulun hardan gətirildiyi məlum deyil.

Bu sahədə əvvəllər işlədiyim üçün deyə bilərəm ki, müştəridən qayıdan məhsul, vitrində mağazada xarab olub servise göndərilib təmir olunmuş məhsul, qüsuru olan məhsul müştəriyə yeni adı ilə satılır. Üstəlik, bu cür məhsulların satılması üçün elektronika şirkətlərinin baş ofisi, satış müdiri mağaza müdirinə, satış məsləhətçilərinə təzyiq göstərilir ki, bu cür məhsulları satıb aradan çıxartsinlər.

Ona görə, heç vaxt vitrində olan məhsulu almayın. İri məişət texnikası alırsınızsa, mütləq məhsulun anbardan göndərilməsini tələb edin. Diqqətli olun, vitrin məhsulu da qutuya qoyulub, anbardan gəlmiş məhsul kimi göndərilə bilər.

Xırdə məişət texnikası və mobil telefon alırsınızsa, mütləq bağlı qutu alın, yeni gözünüzün qabağında açılsın, üstəlik alan zaman məhsulun işləməsini yoxlayın. Mobil telefonlarda xüsusilə ehtiyatlı olun, müştəridən qayıdan telefon format olunub qutuya elə şəkildə qoyulur ki, guya yenidir, müştəri heç nədən şübhələnmir. Belə məhsulda problemi görüb geri qaytarmaq və ya yenisi ilə əvəz etmək istəsəniz, telefonu servise göndərüb üzərinə cızıq atıb telefonu guya bir günün içində cızmasız deyib nə yenisi ilə əvəzləyib, nə də geri qaytarmayacaqlar. Bir də məhsulu yenisi

ilə əvəzləyib və ya geri qaytarmamaq üçün servis guya "telefon əldən düşüb", "xaricdən zərbə alıb" "rəy" verəcək.

Elektronika şirkətlərinin Bütün zəmanət, Gümüş zəmanət, Qızıl Zəmanət kimi absurd oyunları da var. Bunlar müştəridən əlavə pul qazanmaqdan başqa bir şey deyil. Yeni Qızıl Zəmanətli məhsulu da onsuz da yenisi ilə əvəz edib, nə də geri qaytarmayacaqlar. Bunu sadəcə əlavə pul qazanmaq üçün elektronika şirkətləri özləri fikirləşib. Bir də, bildiyiniz kimi, satış məsləhətçiləri bonus sistemi ilə çalışırlar, yeni hansı brend öz məhsulunu satmaq üçün satış məsləhətçisinə daha çox bonus verirsə, satış məsləhətçiləri o brendin məhsulunu satırlar. Ona görə də məhsul alarkən heç vaxt satış məsləhətçilərindən məsləhət almayın.

Təəssüf ki, nəinki elektronika sahəsində, ümumiyyətlə bizdə istehlakçılar çox məlumatsızdırlar və boynkot mədəniyyəti yoxdur. Yeni aldığınız məhsul haqqında araşdırma aparın, hansı elektronika şirkətindən ən çox şikayət gəlsə, o şirkətdən heç nə almayın. Halbuki, həm şikayət edib, həm də o şirkətdən məhsul alırsınız.

Bir də elektronika mağazalar şəbəkəsinin özünün Çində yığdığı, üzərinə müxtəlif adlar qoyduğu məhsullardan uzaq durun. Məsələn, "Kontakt Home"-un "Hoffman", "Soliton" şirkətinin "Riffe" adı altında satdığı məhsullar var ki, belə bir brendlər dünyada mövcud deyil, bunlar elektronika şirkətlərinin şəxsi markalarıdır. Bütün elektronika şirkətlərində bu cür məhsullar var. Bizdə bu sahədə o dərəcədə boşluqdur ki, təəssüf ki, Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Palatası belə elektronika şirkətləri ilə bacara bilmir. Qurum "İrşad Electronics"-lə bu gün də məhkəmə çekişməsindədir.

Ümid edirəm ki, bizdə də, bütün dünyada olduğu kimi, elektronika şirkətlərinin üzərinə rəsmi zəmanət tələbi qoyular.

İlkin MƏMMƏDKƏRİMOV

Şanlı tariximizi qəhrəman oğlu

27 yaşında şəhidlik zirvəsinə ucalan Tural Rəhimovun həyat yolu...

göylərə ucalan Tural kimi. Nəsibi əzəmətli, möhtəşəm şəhidlik zirvəsindən boylanmaq səadəti olan qəhrəman Vətən oğlu qərinələr keçəcək, gələcək nəsillər tərfindən də böyük ehtiramla xatırlanacaq.

Vətəni, xalqının xoşbəxt gələcəyini düşünən dərin zəkaya, yüksək mədəni səviyyə malik yeniyetmə Tural orta məktəbdən sonra, 2010-cı ildə Lənkəran Dövlət Universitetinə

daxil olub. Bütün zəhnini, düşüncəsini işə salmaqla yaxşı oxuyub, "Kimya-biologiya" ixtisası üzrə ali təhsil alıb. Qaldı ki, müqəddəs peşə bildiyi müəllim işləməyi bir qədər arxaya verib, yağdan qisas almaq məqsədilə ordu sıralarına gedib və əsgərliyi cəbhə bölgəsinə düşüb. Tural bundan qürur hissi keçirib, doğma Azərbaycanı göz-bəbəyi tək qoruyub. Qeyrətli, mərd, vətənpərvər gəncə hərbi hissədə hamı hörmət bəsləyib, onun dağ vüqarına, əylməz qüruruna heyran kəsilib. Tural xidməti alnıaçıq başa vursa da, Vətənin çətin günündə ona dayaq durmaq üçün yenidən Azərbaycan Ordusunun sıralarında müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətə başlayıb. Leytenant rütbəsində yağdan qisas alacağı məqama hazırlaşib. 2016-cı il aprelin 1-də məzuniyyətə

göndərilə də, 2-5 aprelə baş verən Aprel döyüşlərinin başlaması ilə hərbi hissəyə geri dönüb, savaş meydanında yağının kabusuna çevrilib. Bu ağır müharibədə çoxlu sayda erməni diğasını məhv edib, nəticədə azad olunan Vətən torpağında ilk qələbə bayrağımız dalğalanıb.

Vətənə sonsuz sevgi ilə xidmət edən leytenant Tural Rəhimov İkinci Qarabağ müharibəsində döyüşə girən andan böyük fədakarlıq göstərüb. Ürəyində aşib-daşan qisas hissi Turalı yalnız qələbəyə doğru aparıb. Hər dəfə döyüşə atılarda erməni diğaları onun qarşısında tab gətirə bilməyib, silah-sursatını qoyub qaçmağa üz tuturlar. Qəhrəman Vətən oğlu sözün əsl mənasında sarsıdıcı zərbələri ilə yağışa od qoyub. Ən qaynar nöqtələrdə vuruşub, həmişə də zəfər qazanıb. Cəbrayılın və Qubadlının azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə göstərdiyi hünəri dillərdə dastana dönüb. Oktyabrın 22-də müharibə meydanında yağı güləsinə sinə verib Vətən eşqli qəlbi əbədi olaraq dayanıb. Şəhidliyi millətə, xalqına şərəf gətirən Tural Rəhimov dövlət tərəfindən "Vətən uğrunda", " Döyüşdə fərqlənməyə görə", Cəbrayılın, Qubadlının azadlığı uğrunda medallarına və III dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeninə layiq görülüb.

Bəli, Tural Rəhimov kimi qeyrətli Vətən övladların qan bahasına qalib xalq olaraq bütün dünyada tanındıq.

Zəfər ORUCOĞLU

Vətən sevdalısına ehtiram

44 günlük haqq savaşımızda hüner göstərən adını qanı hesabına tarixə yazan minlərlə qəhrəman oğlanlardan biri də Elnur İman oğlu Əsədullayevdir. 22 yaşında çəkinmədən sinəsini Vətənə sipər edib şəhidlik zirvəsinə ucalan Lerikin qartal balası ürəklərdə yaşamaqla əbədi bir ömür qazandı. Dağlar diyarında kiçik də, böyük də öz ölüm-süzlüyə qovuşan qəhrəman oğlunu

günündə rayon rəsmiləri, ictimaiyyət nümayəndələri və şəhidin ailə üzvləri qəhrəman Vətən sevdalısının məzarına baş çəkdilər, önünə gül-çiçək dəstələri düzərək əziz xatirəsini ehtiramla yad etdilər. Həmçinin söhbət zamanı bildirildi ki, Elnur nəsillərə nümunə ola biləcək bir qəhrəmanlıq göstərdi. Onun kimi, qeyrətli Vətən övladların qan hesabına 30 il düşməne esir dü-

həmişə böyük ehtiramla yad edir və onun xatirəsini əziz tutmağı müqəddəs borc bilirlər.

Azərbaycanın yeni, şanlı tarixini yarananlarından olan, igidliyi dillərdə dastana döənən, ölümündən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev tərəfindən 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeninə, "Füzulinin azad olumasına görə", "İgidliyə görə" və "Vətən uğrunda" medallarına layiq görülən şəhid kiçik gizir Elnur İman oğlu Əsədullayev əl-çatmaz, ünyetməz ulduz ömrü yaşaya-yasaya 27 yaşına çatdı. Doğum

şən Qarabağımız azad olundu. Bu qazanılan zəfər Azərbaycan və dünya herb tarixinə qızıl hərflərlə yazıldı. Elnurun şərəfli ölümü xalqa şərəf gətirdi, Vətəni, torpağı bizə necə sevməyi öyrətdi. Məhz buna görə də Elnur cismə aramızda olmasa da, Azərbaycan var olduqca mənən qəlblərdə yaşayacaq.

Qeyd edək ki, 1998-ci ildə Lerik şəhərində dünyaya göz açan Elnur Əsədullayev həyatı başa düşə gündən qəlbində Qarabağımıza qəsd edən erməni diğalarına qarşı nifrət hissləri yaranır. Ordu sıralarına yola düşəndə birinci amalı meqam düşən

kimi onlardan qisas almaq olur. Cəbhə bölgəsində nümunəvi xidməti Elnurə böyük hörmət qazandırır. 18 yanvar 2018-ci ildə hərbi xidmətini başa vuran Elnur evinə qayıdır. Vətən torpaqlarının azadlığı naminə 15 iyun 2018-ci ildə könüllü olaraq yenidən hərbiyə gedir və Beyləqan rayonunda manqa komandiri vəzifəsində xidmət etməyə başlayır. Kiçik gizir Elnur verilən bütün tapşırıqları vaxtında, düzgün yerinə yetirir. Manqa komandiri vəzifəsindən tank komandiri vəzifəsinə yüksəlir.

İkinci Qarabağ müharibəsində Elnurun döyüş yolu qaynar bölgələrdən başlanır. İlk andan düşmənin üstünə qartal tək şığıyır, ona sarsıdıcı zərbələr endirərək xeyli sayda canlı qüvvəsini, texnikasını məhv edir. Diğalara qan udduran igid neçə-neçə sınaqdan zəfərlə çıxır. Oktyabr ayının 30-da Füzuli istiqamətində gedən şiddətli döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhidlik meqamına yüksəlir.

Zəfər ORUCOĞLU

Əsgər İmtahanı

Ehtiyatda olan tibb xidməti mayoru, hərbi həkim, şair İlham Şəbiyev 1977-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. O, Azərbaycan Tibb Universitetini bitirib.

Füzuli, Laçın, Kəlbəcər rayonlarında xidmət edib. Şeirlərini dəfələrlə ədəbi-bədii məclislərdə, şəhidlərin anım günlərində, dövlət tədbirlərində, eləcə də Türkiyə Cümhuriyyətində dəfələrlə televiziya proqramlarında səsləndirib. Şeirləri Türkiyə qəzetlərində çap olunub. Şairin bir neçə şeirini oxuculara təqdim edirik:

*Əsgər verir imtahan
Müəllimi Vətəndir
Keçirməyi həyəcan?
Bir hədəfi düşməndir*

*Onun dəftəri meydan
Qələmidə silahdır
Gözün çəkmi yurdumdan
Düşməni gözü tamahdır*

*Torpaq verib qiymətin
Əsgər qədri biləndir
İtirmir əziyyətin
Ümid yeri - Vətəndir*

*Sənin gözün ayıqdır
Orda yuxu görünmür
Ayaq izin qalıbdır
Bil ki, Vətən bölünmür*

*Deyir himnini əzbər
Torpaqa bayraq sancan
Hər bir söyləyən əsgər
Sevir Vətən doyunca*

*Bundan gözəl anmı var?
Əsgər əlində bayraq
Bil, üstün bayrammı var?
Qürurlanmazmı torpaq?*

*Sənin qazancın uğur
Vətənə sevgin həzin
Torpaq yetirir oğul
Vətənpərvər körpəsin*

*Ana - Vətən kəlməsi
Ürəyindən gələndir
Əsgərin sevinməsi
Vətənə qələbəndir*

* * *

VƏTƏN TORPAĞI

**Odlar Yurdu Vətənin
Hər qarışı gözəldir
Əsgər keşiyin çəkir
Torpaq, daşı gözəldir**

**Şəhid qanı dəyibdir
Torpaq olub pak, təmiz
Vətən qəhrəmanları
Budur bizim sevgimiz**

**Anam layla çalanda
Vətən zümzüməsi ilə
Vətən bağrına basır
Bizi od nəfəsi ilə**

**Bəsdir, ey yağı düşməni
Dikmə göz bizim yurda**

**Sizin Vətən olmayıb
Vətən bizimdir burda**

**Vətən övladı olmaq
Qismət olmur hər kəsə
Azərbaycan Vətəndir
Bunu danmasın kimsə**

**Sinəmizdə bir ürək
Çırpınırsa ey, Vətən
Bil bu sənin üçündür
Qürbətdə olsam da mən**

**Azərbaycan adını
Səsləndirəndə hər kəs
Bu söz ürək titrədir
Olur aldığım nəfəs**

**Yaşasın Azərbaycan
Üçrəngli bayrağınla
Qəhrəman yetirən
Qüdrətli torpağınla**

* * *

Danışan torpaq

*Nə yaxşı gəldin çıxdın
Azərbaycan əsgəri
Mən sənin üçün darıxdım
Mübarəkdir səfərin*

*İllərdir məndə gəzir
Zalım düşməni ayağı
Gör canım necə dözüür
Sızlayır daşım, dağım*

*Kimdir axı o, düşməni?
Oxur bizim mahnını
Olacaqsan sən peşməni
Görəcək dünya bunu*

*Axı düşməni nə bilsin?
Nədir təsnif - nədir şur?
Əzəldən torpaq bizim
Sən oğrusan - sən quldur*

*Cıdır düzündə yallı
Bizim rəqsi oynayır
Sən olmusan zavallı
Yoxdur səndə ar, ayıb*

*Torpaqda gəzdin arsız
İçdin sən bizim suyu
Sənin yazın baharsız
Yoxdur səndə hiss, duyum*

*Yedin bizim çörəyi
Oğurladın mətbəxi
Səni tamam silmədik
Onda gətirdi bəxtin*

*Gəl sataşma birdə sən
Baha gələr bu başa
Yenə sənə dərs versək
Dünya edər tamaşa*

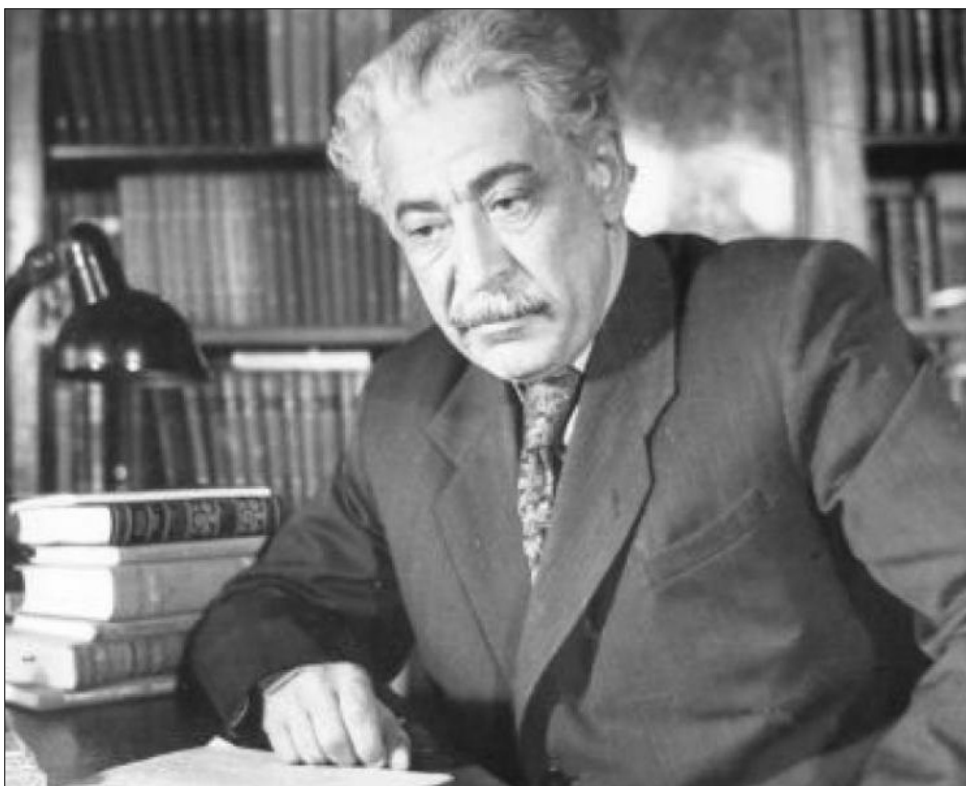
Allahverdi Eminov

Müəllifdən: Son on illərdə milli ədəbiyyatımızın Sovet dövrünə qarşı bezi yaradıcı ziyalılarımız çamur atmaqla məşğuldur, səbəb nədir? Çox götür - qoydan sonra təxmini o qənaətə gəlişən ki, on illərlə poeziyada, nəsrə, dramaturgiyada, hətta ədəbi tənqiddə boş - bekar vurnuxanlar, özlərini ədəbiyyat cəbhəsində "şikəst" əsgər kimi heç nəyə yaramayıb, adı ordu siyahısına düşənlər kimi aparanlar imzaları naminə nihilist xəstəliyinə tutulmuşlardır! Bu da bir tərəf: kəskin desəm - fiziki xəstələrdir, içindən ağırlyrlar ki, mən 20-30 il (və daha çox) ərzində poeziyada, yaxud nəsrə onlarla şeir kitabları çap etdirdi (bu, yüzlərlə şeir deməkdir), müxtəlif zövqlü oxucular nəslə qəbul etmədi. Əgər bu cür ədalətli qərara gəlmişlərsə, onların qəbahətlerini bağışlamağa dəyər. Lakin belə düşünməyənlər istənilən qədərdir. Maraqlısı odur ki, "çamur-şünaslar" diriləri yox, dünyalarını dəyişmiş, on illərlə poeziyamızı hətta xarici ədəbi cəbhələrdə təmsil edən, şəxsiyyət etibarını ilə yüksək səviyyədə duran, xeyirxah işlər görən simaların unikal əsərlərinə girişirlər. Anlamaq istəməyirlər ki, əgər müsəlmandırsa, islam dinində təmsil olunursa... dünyasını dəyişən insanın ruhunu sakit buraxarlar, özləri də axirət dünyasının "qonağı" olacaqdır: geci - tezi vardır... Bu bəşəri hissi unutmaq bu qədər psixi ovqatdır? Belə xislətli intellektli, savadlı, qələmi əlində olanlar artıq klassikləşmiş S.Vurğun, R.Rza, S.Rüstəm, M.Rahim, O.Sarıvəlli, B.Vahabzadə, M.Araz və başqa şairlərimizə "ilişir"lər, belələri ni sularda qırmaqla tərpənən soğulcanı udan köpek cinsli balıqlara bənzərdədim. Nə yazırsan öz işindir, amma bu mərhum şairləri oxuya-oxuya şair olmusan (bəli, ilhamın, istedadın gücü ilə yox, mütaliənin zəhməti ilə yazanları nəzərdə tuturam), indi isə bəyənmişən. Qoy, bu nihilizmin öz içində qalsın, bir yaraya dönsün - bunu da sizlərə rəva görməzdim, çünki insansız, valideynsiz, dostsuz, rəfiqsiz, haçansa sevmisiz... Lakin onların poeziyası ilə yanaşı şəxsiyyətlərinə böhtan atırsız (Vaxtilə yazıçı Əkrəm Əylisli bir müsahibəsində mərhum Süleyman Rüstəmi "cüvəllağı" adlandırmışdı. Bəs, Ə.Əylislinin özü kimdir?) Bu kişilikdən deyil.

Mən müxtəlif illərdə S.Vurğun, R.Rza, S.Rüstəm şeirinə dodaq büzənlərə, öz ləyaqətini gözləməyənlərə qəzet və jurnal səhifələrində kəskin cavab vermişəm imkanım daxilində... Belə şairlərimizdən Səməd Vurğun, S.Rüstəm və Rəsul Rza poeziyası haqqında düşüncələrimi müəyyən fasilələrlə oxuculara çatdırmaq fikrindəyəm. Səməd Vurğun poeziyasının poetikasına baş vuranda bütöv bir həyatın mövcud və inkişafı fəlsəfəsinə, insan idrakının alt qatına varmamalıyıq. İnsanın duyum məntiqini dərk etməmək mümkünsüzləşir. Və bu bəşəri hissi şairin "Həyat fəlsəfəsi" şeiri pıçıldayır.

"Həyat fəlsəfəsi" S.Vurğunun otuz yaşına çatmamış yazdığı bir şeirdir, o dövr üçün belə də müdrik sayılmayan ömrün mərhələsidir. Bolşevik sistemindən əvvəl doğulanlar yeni ideologiyada bərkilməkdə idilər. Qələm sahibləri imkanları daxilində yeni quruluşun təntənəsini şərtləndirirdilər. Bu məsələ barədə təfərrüat verməyə ehtiyac duyuram. Lakin bir suala cavab axtarmaq şair kimi S.Vurğunu da düşündürürdü və "həyat" anlayışından əvvəl "dünya" məfhumu dayanırdı. Həyat dünyadan doğur, insan meydana gəlir, məlum Adəm və Həvva - Yer üzündəki bütün insanların əcdadı! Bu cütlər Xeyir və Şəri dərk etməliydi, bu isə

Səməd Vurğunun "Həyat fəlsəfəsi" şeiri: İnsanın duyum hikməti...

onlara qismət deyildi, bunun üçün İblis insan libasına girib Həvvanı yoldan çıxartdı.

Görünür, ilk insanın yaranışında İblisin əli olduğu üçündür - insanlar ya Xeyir, ya da Şər kompleksini bu gün də çiynlərində daşıyır. Təbii ki, təkamülün hansısa bir epoxasında insan həyatının real və potensial varlığının nədən ibarət olduğunu imkan və gerçəklik vasitəsilə anladı. Bu iki anlayış özülə elə bir davranış tərzini gətirdi: Mən filan şeyə nail olmalıyam - imkansızlığını fikirləşmədi. Hətta fərd - o maddi və mənəvi imkanlarını da nəzərə almadı, çünki bunlar insan şüurundan asılı deyildi, obyektiv xarakter daşıyırdı və daha çox bioloji, sosial təbiətindən irəli gələn imkanlara üstünlük qazandırır. Mənəvi imkanlara gəldikdə isə bu proses maddiyyatından sonra formalaşdı, çünki şüurla bağlı idi. Filosoflar maddi imkanları obyektivin, mənəvi imkanları subyektivin hesabına yazmışlar. Eyni zamanda biri digərini tamamlayıb və şərtləndirir. Bunu fars şairi Nasir Xosrov (1004-1088) poetik səsləndirmişdir.

**Yeməyə, yatmağa heyvan can atar,
Bilikli insana söylə, kim batar?**

İnsan ən ali şüura malikdir, kosmik sistemin bir elementidir və mexaniki, fiziki və kimyəvi xassələrin müəyyən qiymətlərinə uyğunlaşmışdır, lakin insan sürətli inkişafa yeri gələndə təsir qüvvəsinin zəifliyi ucbatından lazımı cavabı verməkdə acizləşir, bu isə onun davranış stixiyasında mənfi fəsadlar yaradır. Nə qədər ki əcdadlarımız "xalis" təbiət mühitində yaşayırdı, təbiətin ayrılmaz hissəsiydi, onların bioloji varlığı nisbətən təhlükəsizdi, mühit "doğma" idi. Lakin əsrlər ötdükcə, cəmiyyət inkişaf etdikcə insan "ikinci təbiət"ə adlandı. Beləliklə, insan ona xas yüksək əxlaqi keyfiyyətlərdən uzaqlaşdı, hərisləşdi, nəfsini cilovlamaqda aciz-

ləşdi. İnsan qanını axıtmaqdan çəkinmədi. O, anladı ki, ictimai varlıqdır öz mənşeyini iki qaynaqdan alır, təbiətdən və cəmiyyətdən. Və iki dünyada: Təbiət və Cəmiyyət məkanlarında yaşayır, hər ikisinin öz qanunları mövcuddur, lakin insan o halda harmoniyanı biqərar edir - təbiətlə dil tapsın, ona qarşı sərt olmasın, onun "qılığına" girsin. Varlığa - sosial mühitə insan toplusu kimi yanaşmasın. Cəmiyyətlə münasibətləri qırmağa ehtiyac qalmamalıdır, zorakı münasibətlərə rəvac verəndə tarazlıq əyilir. İnsan ona çalışır ki, harmoniyanı idraka istiqamətləndirsin, hissi orqanlar həyatı düzgün başa düşsün - anlasın. Belə halda real xarici aləmlə - bütövlükdə kainatla insanın - ruhi, iç aləminin bir-birilə bağlılığı, bir-birinə təsirilliyi də idrak edir və belə nida səslənir: İnsan, özünü dərk et! Bu özünüdərkdən insanın öz həyat fəlsəfəsi meydana çıxır. Müşahidələrə, elmi nəticələrə əsaslanaraq həyata yanaşmada əz çürp - xarakter insanlar sıralanmışdır və sonuncu bizi maraqlandırır ki, beləsi sosial qanunlarla, normalarla öz həyat tərzini və mənəvi aləmi arasında harmoniya yaradır. Çox aydın başa düşür ki, belə yanaşma onların sakit, təmənnəsiz, təhlükəsiz həyat tərzini təmin edir. Şübhəsiz, bu gedişdə insanın duyğuları, təəssürləri böyük rol oynayır və belələri seçilir, onların tənəyyüdü Dünyanı, Zamanı və Məkanı birləşdirən Həyatı fərqli şəkildə dərk edir. Onların Dünya - Həyat haqqında fikirləri, təəssürləri ruhuna, hisslərinə təsir göstərən poetik dillə ifadəsini tapır, bunlar şairlərdir. Şairlər obrazlarla düşünür, onlar üçün Dünyanın hər bir təzahürü, tərz - davranışı daxili aləmlə birləşəndə, poetik vəhdətdə olanda Həyat bir obraza çevrilir. Şairlər ötdükcə, cəmiyyət inkişaf etdikcə insan "ikinci təbiət"ə adlandı. Beləliklə, insan ona xas yüksək əxlaqi keyfiyyətlərdən uzaqlaşdı, hərisləşdi, nəfsini cilovlamaqda aciz-

qarşılıqlı təsiri duyur və aşkar edir. Poeziya elə qüdrətli vasitədir ki, bu mübhəm sirr şairin özünə də mücərrəddir, bircə Allahdan savayı. Şair yeri gələndə şər, faciə, ölüm həqiqətlərinə nüfuz edir. Öz təsirini bəzən elə sahələrə yayır ki, hətta insan zəkası aciz qalır. Dünyanı təmənnəsiz görür, həyatdan isə heç nə ummur, maddi sərvət belə düşündürmür, yalnız öz poetik hisslərlə ona hakimdir. Şair dünyanı bəşərləşdirməyə, daxili hissləriylə təbiətin cansız əşyalarını "danışdırmağa" can atır. Təbii məqama gəldiyimizi söyləyə bilərik. Səməd Vurğunun şeirində ilk misrəsini "Quşlar qatar-qatar elərdən keçər"lə başlaması təsadüfi görünməsin. Quşlar sərhəd bilməyən azad canlıdır, bəşər nəslə də "nəsil-nəsil dünyadan köçər", insanlıq gah zəhər, gah şərbət içər" deməklə Dünyanın mütləq dəyişməz qanunlarını dişə vurur. Bununla bərabər, Kainat sirdir, insan idrakı acizdir sirri açmaqda:

**Əzəldən belədir, hökmün, zamanın,
Duyumlu bir sirri var asmanın!**

Burada poeziya elmə "məğlub" olardı, şairin proqnozları özünü doğrultmaya bilərdi. Lakin Səməd Vurğun elmin labirintinə yaxın durmur, onu böyük hərfə "İnsan" anlayışı maraqlandırır, hansı ki Adəm və Həvvanın törəyib təkamülün yolu ilə XX əsrə çatan, özünə də möcüzəli görünən Şəxs, öncə fərddir, şəxsiyyətdir. Şair "fərd" sözünü işlətmir, amma çox şeyi gözəyir, ona görə ki, bu məfhum konkret insanın bölünməzliyini, bütövlüyünü, tamlığını, təkrarsızlığını özündə ehtiva edir, bunlarsa əsasən, fərdin bioloji təbiətindən, genetik irsiyyətdən asılıdır. Təəssüf ki, Zaman - Dövrən heç də yaxşılığa doğru irəliləmir, axı, Dövrən, onun bir atributu olan Həyat nə üçün yola getmir. Həyat - bəşər nəslə yoxsa Dövrən (Zaman) öldür. Təbiət heyvanların qismətinə düşəcəkdir.

**Çarxını qurduqca dövrənin əli,
Bəzən ağlar olur, bəzən gülməli,
İnsanın ən böyük eşqi, amalı
Bəzən aslan kimi çırpınır darda,
Bəzən də qər q olur fırtınalarda...**

S.Vurğun "dövrən" anlayışının ilk fəlsəfi konturunu cızır, həyatla onun (dövrənin) arasında analogiya axtarır (onlar necə ki bir-birini şərtləndirir) və bu iki faktorda özünü bürzə verir. Bir, ümumi sosial həyat şəraitlə müəyyənir, bir mənalı hərəkət etmir (ya ağlar, ya gülməli), ikincisi, tarixi şəraitdə baş verən reallıqlardır. İnsan əməli, arzusu nə üçün qəfəse salınmalıdır, niyə hər yeni dövrən - sistem insan səadətini cilovlamalıdır? Bu sosial - siyasi yanaşmalar insan səadətine (xoşbəxtliyinə) xələl gətirməlidir? Ərəb filosofu İbn Xəldun (1334-1406) bu məsələyə tarixi baxımından yanaşmış və belə bir fikri əsaslandırmış ki, insanlar yalnız cəmiyyətdə həyat sürməklə xoşbəxt ola bilərlər. Təbiət qanunları cəmiyyət qanunlarına bənzəyir: hər şeyin əvvəli və sonu vardır. İnsan həyatı da sonluqdur, o dünyada nə olacağı müəmmalıdır.

(Ardı var)

Fatmayı kəndinin dini-ruhani irsi...

“Abşeron bölgəsinin sakral coğrafiyası” silsiləsindən)

Xəzər dənizi sahillərindən Keyrəki dağı ətəklərində geniş ərazini tutan Fatmayı kəndinin dini-sakral, məənvi-ruhani, irfani-fəlsəfi, mistik-inam...irsi sırasında Haqq dünyası ocaqları, qəbirüstü epigrafiq yazı, miniatür/simvolik naxışlı sən-duqələr və baş daşları, əski qəbiristanlıqlar (bu kənddə iki qəbiristanlıq var-Əlibəndəlilər məhəlləsi yaxınlığındakı yaşı 600 ildən çox olan və “Bağlar yolu” üstündəki İmam Hüseyn məscidi ətrafındakı 250 illik tarixi olan məzərgahlıq), dini-ibadət yerləri (beş məscid), Türk Şəhidləri və yerli Mücahidlərin müqəddəs qəbirləri, el ziyarətgahı olan Piri-Sərban dağı, eləcə də, məşhur din xadimlərinin həyatı, İrfan-İmam Müctəhidləri...xüsusi yer tutur. Mübarək Peyğəmbərimizin sünnəsi kimi bu kəndin cammatı İlahi-Haqqə yönələn duaları ilə Piri-Sərban dağında göyə əl açıblar, Xəzər dənizinə tərəf üz tutuban Uca Haqq qarşısında boyun əyərək, ülvə niyyətlərinin qəbul olunmasını diləmişlər.

Kəndin quzey hissəsində, qədim “Beynəlxalq İpək Yolu” keçən karvan yolunun üstündə, Poladlılar məhəlləsində ucalan Piri-Sərban dağı ilə bağlı sakral-qüdsiyyə ruhlu ilə (bu yol həm də, müqəddəs ziyarət-ibadət ocaqlarından keçmişdir) doğma məzmun kəsb edən xalq rəvayətləri yaranmışdır. Deyilir ki, pirani sərban-Şeyx İbadullah dəvə karvanı önündə birinci dəvənin hovsarı əlində ağır-ağır addımlayır, Fatmayı kəndinə çatır-çatmaz bu yüksəkliyin (kənddən quzeyə tərəf 2 km aralıda, 55 m hündürlükdə) ətəyində düşərgələnirlər. Karvan heyəti dağ-dəniz havasından “fəth olunan” (iyun-iyul aylarında xəlifə dəniz mehi bu yeri bütünüklə “tül pərdəyə bürüyür”), bu yerdə qarşısını nəfəslərini dərər, namazlarını qıllar, “Müsəlləh/Müqəddəs yer” gümanında səhərə qədər zikr edərtilər, mənən rahat olardırlar, möminləşərdilər. Xıdır Zində dağından Pir Allahı ocağına kimi uzanan bu irfan-dəvə karvan yolu bulaq-quyu suyu çıxan yerlərdən keçmişdir...Giləzi, Çaylı, Ceyranbatan, Saray, Növəxan, Fatmayı, Digah, Məhəmmədi...yolları üstə karvan sahiblərinin sifarişləri ilə, qızıl pulla, eləcə də, iman-Haqq əhlinin qadırdıqları quyular (XIX əsrdə qazılmış Hacı Heybət quyusu, Kərbəlayi Xocabəy quyusu, Kərbəlayi Aslan quyusu...) su hodamları (kəhrizlər) olmuş, suyuna and içilmişdir.

O quyulardan biri də Piri-Sərban dağında idi. İlin quraq dövründə yağış-su həsrətli yağ-

lı-imanlı xanımlar (Cəvahir Məhəmmədli qızı (1892-1965), Balacaxanım Ağamurad qızı (1898-1964) və onlara qoşulan yeniyetmələr)camaatı Müsəlliyə-Dua mərasiminə çağıranda yuxa bəşirib, qazan asıb südlü “Allah aşısı” bəşirəndə (və hamiya tutiya kimi paylayardılar) həmin quyu suyundan istifadə ediblər, Haqqə yönəlik dualarını müqəddəs su ilə “yoğurdardılar”:

**Fatma ana, nə istər,
Allahdan yağış istər.
Əli xəmirə qalib,
Bircə damcı su istər...**

Mistik-İlahi qüvvə Xəzər dənizi üzərindən qara buludları axıdanda, yağış yağanda İman əhlinin və əkin-bişin yiyələrinin ruhları necə də sevinirdi...axı, güclü inamları var idi: -Hər bəla gələr, amma bizə dəyməz...

Piri-Sərbanlardan birinin-Peyğəmbər-İmam sünnəsi kimi xatırlanan ruhaninin qəbri bu yüksəkliyin ətəyində olub və ziyarətgah idi, amma, 1930-cu illərdə dağıdılsa da, yeri müqəddəs sayılırdı. Bu yerdən 2-3 km aralıda Pirşağı kəndinin yaranması da dini-imanlı şəxslərin adı ilə bağlıdır.

Türk etnomillə dini-sakral dünyadərində Sərban mistik tapınma kultu müqəddəs sayılmış, ibadət və ziyarət ocaqlarına ilk ayaq basan da Sərban olub (Salyan nahiyyəsində Sərban/Sərban kəndi qədim yaşayış məntəqəsidir, Naxçıvan diyarında Nəhrəm kəndindən Badamlı qəsəbəsinə gedən yo-

lun üstündə Sarvanlar meşəsi salınıb, Aran Borçalı mahalında Sarvan kəndi Türk elatının yurdu olub...). Ətraf kəndlərin ziyarətgahı olmuş Piri-Sərban ocağı və Xanımcən piri ilə yanaşı, Fatmayı kəndinin hər bir məhəlləsinin öz məscidi, cümə namazgahı olmuşdur-XV əsrdə tikilmiş Hacı Heybət məscidi, XVI əsr yadigarı Əlibəddin məscidi, XVIII əsrdə Qobustan mahalının Poladlı-Kolanı yurdlarından gəlmiş tərəkəmə elatının ocağı-Poladlılar məscidi...indi də fəaliyyət göstərir.

XX əsrin əvvəllərində yerli xeyriyyəçi Hacı Hüseynin vəsaiti hesabına İmam Hüseyn namazgahını inşa etdirmişdir

Türk etnomillə dini-sakral dünyadərində Sərban mistik tapınma kultu müqəddəs sayılmış, ibadət və ziyarət ocaqlarına ilk ayaq basan da Sərban olub (Salyan nahiyyəsində Sərban/Sərban kəndi qədim yaşayış məntəqəsidir, Naxçıvan diyarında Nəhrəm kəndindən Badamlı qəsəbəsinə gedən yolun üstündə Sarvanlar meşəsi salınıb, Aran Borçalı mahalında Sarvan kəndi Türk elatının yurdu olub...).

(ona bitişik qədim, XV əsrdə salınmış qəbiristanlıq var).

Fatmayı kəndi dini ziyalıları ilə (Şeyx Ağashüseyn Mirzə Hüseyn oğlu (1886-1944), molla Hacıbaba, molla Hacıbala, Təzəpir məscidinin axundu Məzahir Mirzəqulu oğlu (1905-1983, Quranı Hicaz səsi ilə oxuyardı, muğam ustası, xanəndə, xalq artisti Xan Şuşinski (1901-1979) yas məclisində aparıb), məşədi Həmzə, molla Həsən...) tanınmış Abşeron mahalında.

Ayrı-ayrı din xadimlərinin ocağında keçirilən irfani-fəlsəfi,

dini-ədəbi məclislər İlahi Haqq yolunun, Uca Yaradana tapınmanın təcəllə ruhu ilə zəngin olardı, neçə-neçə nəsəl bu ruha köklənərək tərbiyə olunmuşdur. İman əhli olan Əli Kərbəlayi Qafar oğlunun (1938-2005) evində qurulan bu cür məclislərdə qəzəlxan-şair Hacı Mail İsmayıl oğlu (1935-1999), şərqşünas alim-akademik V.M.Məmmədəliyev (1942-2019), bəstəkar-professor Xəyyam Mirzəzadə (1935-2018), görkəmli xanəndə-muğam ustası, xalq artisti A.M.Abdullayev (1950-2016)...ədəbiyyatdan, dini-fəlsəfi və mistik təlimdən, tarixdən, din xadimlərinin həyatından, İmam Hüseyn ocağının nəzm ustası M.Füzulinin (1494-1556) ifani-ədəbi irsindən...səhərə qədər söhbətlər aparardılar, şer-qəzəl məclisi olmaqla yanaşı, həm də

sində məşhur olmuş musiqili, ədəbi-bədii məclislərlə yanaşı, bu cür dini-fəlsəfi yığıncaqlar az olmamışdır, o cümlədən, Fatmayı kəndində...

Haşiyə. Ömrünün 40 ilini səyahətdə keçirmiş H.Z.Şirvani-Təmkən həm də Sufiliyin Nəmətullahiyyə təriqətinin 31-ci qütbü (şeyxi) idi. 1823-ci ildə o, təriqətə rəhbərliyi öhdəyə alaraq “Məstəlişah” ləqəbini qəbul edir və ömrünün sonuna kimi (15 il) nəmətullahiyyə təriqətinin başçısı olur. Şirvani 1838-ci ildə həcc ziyarəti zamanı Ciddə şəhərində dünyasını dəyişərək orada basdırılır.

Bələ məclislərin birində Məzahir Mirzəqulu oğlu Vasim Məhəmmədli oğluna xitabən-Yasin surəsinin muğam avazı ilə oxunmasını sual etdikdə, cavab aldı ki, oxuya bilərsən, amma

qiraəti pozmamalı şərti ilə, ayələri düzgün tələffüz etməklə...

Səhərə yaxın məclisin sonunda Hacı Mail üzünü ev sahibinə tutaraq deyirdi:

- Allahın əziz adı-Əliyə and olsun ki, Allah-Təalanın hikmətini bir bəşər övladı dərk edə bilməz...

Kərbəla ziyarətinə gedən Gülreyhan Kərbəlayi Novruz qızı (1881-1964) orada dünyasını dəyişib və Nəcəf şəhərində dəfn edilib...

**Qismət Yunusoğlu,
Bakı Dövlət Universitetinin müəllimi**

Qeyd: Yazının hazırlanmasında həm də Abşeron rayonu, Fatmayı kənd sakinləri Hacıxanım Fatma Əyyub qızı Nadirovanın (1947) və Hacı Səyavuş Məzahir oğlu Əliyevin (1948) məlumatlarından istifadə olunmuşdur.